

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 11/406 | GODINA XXXVIII | CIJENA 10 KN

STUDENI 2019.

Zaštitnik Porečke biskupije:
Tko je bio sv. Mauro?

Ususret đakonskom ređenju u Puli:
Predstavljamo ređenike

Došašće pred vratima:
Pučka pobožnost i duh došašća

„Već se bliži vrijeme blago...“

Poštovani čitatelji,

studen je mjesec u kome i ove godine slavimo đakonsko ređenje naših bogoslova iz sjemeništa Redemptoris Mater iz Pule i Bogoslovnoga sjemeništa Ivana Pavla II. iz Rijeke. Na ovom daru zvanja i naša biskupija zahvaljuje Bogu i raduje se tim mladim osobama koje su se odazvale na svećenički poziv. Ujedno je to vrijeme kraja jedne i početka nove liturgijske godine. Mjesec studeni vrijeme je kada naša biskupija predlaže i predstavlja novi Pastoralni plan za sljedeće razdoblje. Nadamo se da to neće biti samo skup lijepih želja nego da ćemo barem nešto iz toga plana uspjeti i ostvariti.

Sjedeće godine slavimo 100 godina od rođenja bl. Miroslava Bulešića, i to 13. svibnja. Stoga se i Pastoralni plan ove godine temelji i nadahnjuje na tome događaju. To će biti prigoda da ponovno progovorimo o njegovoj dosljednosti, odgovornosti i hrabrosti u vjeri poseb-

no djeci i mladima. Pastoralni plan ima za cilj obnoviti duhovni život i oživjeti pastoralno djelovanje u našoj biskupiji. Radi toga ovaj plan želi promišljati o temi sakramenata kršćanske inicijacije – krštenju, potvrdi i euharistiji. Vjerujem da smo svjesni kako se primanje sakramenata i u našoj sredini često doživjava samo kao lijep običaj ili dio folklora te da se ti događaji slave rutinski, „da bi se to desilo“. Vjerujem da ste i vi, poštovani čitatelji, svjesni da se i u pristupu nasvećenika slavlju sakramenata prepoznaju različiti stavovi i različite krajnosti. Od stroga i nepopustljiva stava, gdje se čini da smo mi svećenici, župnici i vlasnici sakramenata, koji odlučuju kome, kako i kada dijeliti sakramente, pa do potpuno površna i ležerna stava gdje su slavlja sakramenata samo jedan posao koji treba obaviti. Nadamo se da ćemo barem donekle promišljajući o toj temi na biskupijskoj razini i na dekanatskim susretima, uspjeti koliko-liko usuglasiti i pomiriti naše stavove i kriterije kako bismo bili dobar primjer, posebno onima koji sakramente primaju i slave. Možda i prečesto zaključujemo kako nakon slavlja izostaje praktična vjera za mnoge naše vjernike. Krštenje djeteta često znači da je to jedina prigoda kada jednu obitelj susrećemo u crkvi. Najlakše ih je kritizirati. Bilo bi bolje promisliti jesmo li mi ispravno i svršishodno

iskoristili taj događaj da to bude i novi život s Crkvom za ovu obitelj. Za krizmanike smo već odavno zaključili kako i ne treba previše truda, ionako ih nakon krizme više nema. Jesmo li se pitali gdje se oni mogu uključiti u naše župe, ako u toj župi nema nikakvoga rada s mladima i nikakvih aktivnosti gdje bi se oni mogli uključiti?

Ova bi godina mogla biti i prigoda našim roditeljima da ne budu samo pasivni promatrači u slavljam nego da iskoriste taj dar primanja Božje milosti u sakramentima kao poticaj za bolji duhovni i vjerski život naših obitelji. Itekako bi valjalo razmisliti kako u tome svemu sudjeluju naše župne zajednice. Slavlja krštenja, pričesti i krizme bogatstvo su i blagoslov za svaku župnu zajednicu i bilo bi dobro da su toga svjesni i svi naši vjernici. Svaki je vjernik važan i svaki je pozvan dati svoj doprinos u boljem življenu i slavlju sakramenata. Zbog toga, poštovani čitatelji, ne možemo sami učiniti boljim sve što je potrebno, ali zajedno možemo učiniti puno. Stoga Ladonja donosi naš pastoralni plan kako bi svatko od nas u njemu našao svoje mjesto i prepoznao svoj doprinos i svoju ulogu.

Poštovani čitatelji, svima vama želim dobar i lijep početak nove liturgijske godine i neka vam bude blagoslovljeno vrijeme došašća koje je pred nama.

Papa Franjo pozvao na molitvu za pokojne

„Neka mjesec studeni, posvećen sjećanju i molitvi za pokojne, bude svima prilika za ponovno razmišljanje o smislu ljudskoga postojanja i o vječnome životu. Neka to vrijeme bude poticaj da se shvati kako život ima veliku vrijednost ako se živi kao dar, ne samo sebi samima nego i Bogu i bližnjemu”, poručio je Papa na kraju pozdrava talijanskim hodočasnicima okupljenima na općoj audijenciji u Vatikanu u srijedu, 6. studenoga.

IKA

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Željko Mrak, Tomislav Milohanić

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić
Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ţiro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Detalj mozaika Eufrazijeve bazilike

Kraljevstvo ljubavi

Cijela povijest čovječanstva ide prema proslavi Kristova kraljevanja, tako i svaka naša liturgijska godina završava u promatranju i priznavanju Kristova kraljevanja nad nebom i zemljom. U duboku otajstvu Kristova kraljevanja sažeta je istina o Kristu, o njegovoj moći i dostojanstvu. Jer, u ljudskim očima, kraljevi se od drugih razlikuju po svojoj moći i po svom dostojanstvu.

Kraljevsko dostojanstvo

Najpoznatije pitanje o Kristovu kraljevanju čitamo u muci po Ivanu, gdje u razgovoru s Isusom Pilat postavlja pitanje: „Ti si kralj židovski?“ (Ivan 18,37) Usred suđenja, ponižen, jadan, sputanih ruku i nogu, Isus na Pilatovo podrugljivo pitanje odgovara „Ti kažeš: ja sam kralj.“

Pilat, predstavnik svjetovne vlasti, najmoćniji čovjek Judeje toga vremena, ujedno i predstavnik najveće vojne sile staroga svijeta, razgovara s Kristom o njegovu kraljevanju, dakle, o njegovoj - moći. No, Isusov odgovor otvara drugu dimenziju: „Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta.“ Kao što njegovo kraljevstvo nije od ovoga svijeta, tako i njegov odgovor ne slijedi proračunatost ovoga svijeta. Ne bježi, ne služi se lukavštinom, ne ponižava Pilata, u nemoći i gorčini. Isus u svojoj poniženosti pred moćnim Pilatom stoji u doista kraljevskom dostojanstvu: njemu nije potrebna nikakva obrana ni dokazivanje pred drugima.

Kraljevska moć

Druga slika kojom nam Evanelje ilustrira Isusovo kraljevanje jest prizor raspeća. U Lukinu evanđelju stoji da je na križu pisalo „Ovo je kralj židovski“ (Luka 23,38). Na instrumentu smaknuća, iznad umirućeg čovjeka natpis „ovo je kralj“ očima nevjernika morao je djelovati smiješno, ironično. Zato mu se vojnici rugaju: „Ako si kralj, spasi sam sebe.“

Logika rugalice vojnika vrlo je jednostavna – kraljevi koje oni poznaju, razlikuju se od drugih ljudi po moći koju imaju. Ako se netko proziva kraljem, ili ga drugi drže kraljem, znači da mu priznaju moć po kojoj može više nego drugi. Vojnici provociraju Isusa da tu moć pokaže.

Istu logiku slijedi i jedan od dvojice razbojnika, razapetih pokraj Isusa: „Ako si Krist – spasi sebe i nas.“ (Luka 23,39) „Krist“, hebr. „Mesija“ – Božji pomazanik – u židovskoj tradiciji rađa se iz kraljevske loze te je svojim podrijetlom nositelj dostojanstva i moći koja mu dopušta činiti izvanredne stvari. I razbojnik u očaju i rimski vojnici od Krista kojeg zovu Kraljem očekuju provalu sile koja bi okrenula trenutne okolnosti.

No, Krist na križu ne odgovara ni jednima ni drugima, sve dok riječ ne uzima drugi razbojnik. Taj drugi čovjek, osuđen, kako sam kaže „po pravdi“, moli Isusa da ga se sjeti kada bude u svome kraljevstvu. I on otvara temu Kristova kraljevanja – ali ne posprdno, nego u nadi. Promatrajući Isusa koji nevin šutke trpi na križu, drugi razbojnik dolazi do spoznaje

da postoji nešto više od болi i smrti tijela, nešto što Krist već vidi i iz čega crpi snagu za podnošenje te patnje. Drugi razbojnik sam želi kročiti u Kristov mir, koji prepoznaće kao njegovo kraljevstvo.

Od svih ljudi koji su mu se tijekom muke obratili, Krist odgovara samo razbojniku koji je izrazio molbu da ne bude zaboravljen od Krista kad On uđe u svoje kraljevstvo. „Još danas ćes biti sa mnom u raju“, odgovara Isus. Kristovo je kraljevstvo raj i kušamo ga već danas, otkriva nam Krist na križu.

Moć i dostojanstvo ljubavi

Kristovo kraljevstvo i Kristova patnja neodvojivo su povezani, i tu leži velika poruka za nas danas. Isus Krist, u kojeg mi vjerujemo, svemoćni Božji sin, naš je kralj i želi nas uvesti u svoje kraljevstvo da zajedno s njime budemo u krilu Očeva. No, naš kralj ne vlada ljudskom logikom i ne pokazuje svoju moć tako što nas lišava naših križeva. Naprotiv, upravo dok smo raspeti u životnim teškoćama, na našim križevima i po našim križevima, naš nas kralj spašava i uvodi u raj. Kao što je razbojnik susreo Krista u bijedi svojeg života, tako ga i mi susrećemo tamo gdje nam je najteže. Krist nas neće skinuti s križa, ali će nam po tom križu darovati raj, i to tako što će nam pokazati kako u najtežim okolnostima ostati čovjek i znati voljeti, kako pokazati ljubav. Krist je naš Kralj jer nas uči voljeti. Tā nas ljubav, dar Duha Svetoga, oslobođa od tmina i prenosi u kraljevstvo Sina, kraljevstvo ljubavi (usp. Kol 1,12). Andjela Jeličić Krajcar

Vlč. Miroslav Bulešić, prema sačuvanim zapisima, održao je prvu propovijed nakon Mlade mise u Motovunskim Novakima 2. svibnja 1943. U propovijedi se osvrće na evanđeoski tekst iz Ivanova evanđelja (Iv 20, 19s) gdje se govori o Tominoj nevjeri odnosno vjeri. Progovara i o svom krštenju koje je primio u crkvi u Juršićima 23. svibnja 1920. Mladomisnik Miroslav započinje javni nastup govorom o vjeri kao izvoru čovjekove sreće te smislu svake patnje. Dopustimo, dragi čitatelji, da bl. Miroslav i nas danas učvrsti u vjeri i da nas svojim moćnim nebeskim zagovorom krije u duhovnim i tjelesnim potrebama. Poslušajmo bl. Miroslava:

Veseli me što vam mogu govoriti baš na današnji dan, jer je ovaj dan – dan vjere. I na ovaj dan, u ovaj trenutak, moje zahvalne misli hite do onog časa kada sam pred skoro 23 godine prvi put stupio u crkvu da postanem kršćanin, da primim u svoju dušu svetu vjeru u Krista Boga. Sretnog li dana za mene, sretnog li dana za sve vas, vjernici predragi, kada smo bili primljeni u sv. Crkvu, da postanemo sinovi Božji, dionici Kraljevstva Nebeskoga. Uzaludan bi bio naš život, uzaludna naša djela, naše trpljenje, naše veselje - kad ne bi imali vjere. Blago nama, braćo, koji imamo živu vjeru. Zahvalimo se Bogu što se je dostojavao nas pozvati za Kristom, da budemo uz Krista u muci a i u uskrsnuću. Jer po vjeri možemo, dapače moramo nadjačati sve poteškoće, sve neprilike! Vjera nam je usaćena u srce od dragoga Boga.

Vjera i molitva čovjeku daju sreću

I ‘sve što je rođeno od Boga – kaže sv. Ivan – pobijeđuje svijet’. U svetom krštenju mi smo se ‘rodili od Boga’. Dakle možemo i moramo pobijediti svijet, tj. moramo biti nad svijetom i svjetovnom taštinom. ‘Sve što je na svijetu: požuda je tijela, požuda očiju i oholost života’ – veli sv. Ivan (1 Iv 2, 10) – A mi smo od Boga rođeni, dakle smo božanskog podrijetla i nebesko plemstvo. Zato se uzdignimo iznad svega, što je vremenito. Prezrimo svijet i što nam on nuđa. Znamo, da smo djeca Božja. Dakle je i Bog za nas. Može li nam onda svijet nauditi?

‘Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?... Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolje, ili stiska ili progonstvo, ili mač? Ali u svemu ovom pobijeđujemo po Onomu koji nas ljubi’ – veli sv. Pavao (Rim 8,31 s). – Što nam može svijet koristiti? Baš ništa! On nas nije dostojan! ‘Tko zna da je dijete Božje, ne može cijeniti ni ljudske časti ni ljudska dobra’ – veli sv. Ciprijan. ‘Budući da smo rođeni od Boga uzdignimo se nad svijet i nad njegova dobra i interesu. Naše [temeljno] načelo neka bude: Nemojte se izrodit i nemojte napustiti uzvišene i plemenite misli da ste djeca Božja.’ – Pobijedit ćemo svijet, jer ‘sve što je rođeno od Boga, pobijeđuje svijet’. ‘Naša vjera je ta pobjeda koja pobijeđuje svijet. Tko je koji pobijeđuje svijet, ako ne onaj koji vjeruje da je Isus Sin Božji?’ – veli sv. Ivan (1 Iv 5,5). Ima ljudi koji se ravnaju i žive samo po svojim osjetilima. A ima i ljudi koji se u svemu ravnaju po svojem razumu. Ni jedni ni drugi ne poznaju uzvišenosti ni bogatstva kršćanskog života. Samo ga oni poznaju, koji živo vjeruju u Isusa, Sina Božjega, i u ovoj vjeri traže samo ono što je i Isus tražio. Njihov je najveći cilj i najuzvišeniji ideal, da stupaju stopama Isusovim i da slijede Onoga

koji je ‘put, istina i život’ i ‘u komu je sve blago mudrosti i znanja’ – veli sv. Pavao (Kol 2,3). Oni ljube sve koje je Isus ljubio. Oni izabiru ono što je Isus izabrao: dragovoljno siromaštvo, trpljenje, križ, poniznost pred Bogom, odricanje. Oni vjeruju da je Isus Sin Božji, neprevarljiva istina, mudrost Božja, sve njihovo. To je plod duboke i žive vjere u Isusa Sina Božjega. Što je ova vjera dublja i što više oživljava dušu, tim se savršenije uzdiže nad svijet i nad sve što je prolazno.

Zahvalimo se dakle Bogu za taj dar, za taj biser, koji je postavio u naše srce, za tu svjetlost koju je htio da bude u našem razumu. Bez vjere mi smo nesretni, osobito u današnji dan. Pomislite: kako se može jedna žalosna majka, koja je izgubila dva sina u ratu, utješiti? Jedno maleno dijete, koje je oca i majku izgubilo, – smiriti? Samo živom vjerom: kada stupi k Isusu i kaže mu: ‘Za Te hoću da trpim, jer si Ti za mene puno trpio, jer si sve pretrpio’. – Ničice pred Gospodinom moramo zaviknuti: ‘Gospodine moj i Bože moj!’ – Isus traži samo vjeru i samo onaj koji vjeruje može pobijediti svijet.

Uskrs je! Sva naša nutritra treba da bude neko uskrsnuće, uzdignuće nad zemaljsko, vremenito i svagdanje. Uskrsnuti znači biti slobodan i neovisan o zemlji. Uskrsnuti znači biti svjestan, da nam je Krist oprostio grijeha, da smo djeca Božja, da imamo zalog vječnoga života i pravo na baštinu u nebu.

Kada bismo imali savršenu uskrnu vjeru bilo bi u nama nešto pobjedničko, neko sunčano svjetlo koje bi divno preobrazilo svagdanji život s njegovim brigama i nevoljama.

Vjerujmo, jer samo tako pobijedit ćemo svijet i sve poteškoće! Sretni ćemo biti na tom svijetu, a sretniji i nagrađeni na drugom.

EKOLOGIJA I PITANJE OPSTANKA

Enciklika pape Franje „Laudato si“, uglavnom posvećena ekološkim pitanjima i dvojbama, pokrenula je lavinu masovnih manifestacija koje zahtijevaju svojevrsnu „promjenu smjera“ u pogledu čovjekova odnosa prema planetu Zemlji. Topljenje ledenjaka i Grenlanda, učestale prirodne katastrofe, poput poplava, požara, sve jačih monsuna i tajfuna, sve je to pokazalo da govor o sustavnom onečišćenju nije samo neka floskula nego predstavlja sudobnosni izazov za sve nas. Ne moramo biti stručnjaci za klimu i klimatske promjene da bismo uočili kako s našom klimom „nešto ne štima“. Uzumno topla ljeta, ponegdje i užasne hladnoće, nestajanje jasne granice između proljeća, ljeta, jeseni i zime jasno pokazuju da čovjek na mnogo načina već dugo igra „ruski rulet“ s vlastitim opstankom. I tzv. „Sinoda o Amazoniji“, koju je zagovarao papa Franjo, nije raspravljala samo o tome kako Božju riječ prenijeti mnogim „zaboravljenim“ narodima u Amazoniji, nego je bilo mjesto svjedočenja mnogih o katastrofalnim posljedicama ponašanja čovjeka u području Amazonije koja je oduvijek smatrana „plućima svijeta“.

Simbolika ne spašava planet

Jasno da se u svim manifestacijama oko pitanja promjene mentaliteta kojim se čovjek obračunava s prirodom nagomilalo puno jeftina folklora, pa i nečasna profiterstva. I sama švedska djevojčica Uma Thunberg, koja je postala simbol nastojanja da se čovjek počne odgovornije odnositi prema okolišu u kojem živi, mnogima je dobro došla za promidžbu vlastitih interesa. Ne vjerujem da je itko ostao posebno oduševljen time što je ona, u društvu nekih lica s naslovnicama, prešla Atlantik u jedrilici, kako ne bi putovala zrakoplovom i doprinijela zagađenju mora. Bilo je očito da su se tu neki drugi ljudi htjeli promovirati. Svakome je jasno da je njezin

put u jedrilici koštao daleko više nego što bi bio koštao let zrakoplovom. A i sam je taj čin gotovo smiješan jer, ma kako bio simboličan, baš nikoga neće natjerati da Atlantikom zaplovi jedrilicom, nego čemo se svi još mnogo godina voziti zrakoplovom. I to ne samo zato jer nemamo novca za putovanje jedrilicom u pratinji nekog multimilijunaša, nego zato jer smo dovoljno razumni da shvatimo kako simbolični čini ne spašavaju planet.

Strateško pitanje

Jer, ovdje se ne radi samo o tome da više ljudi počne koristiti papirnate vrećice ili razdvajati otpad, što je itekako važno. No, to je samo kap u moru problema. Ovdje se radi o strateškom pitanju opstanka planeta Zemlje koje mora stvoriti jedan konsenzus u glavama onih koji najviše doprinose zagađenju planeta. Vodeće i najnaprednije tehnološki i industrijski razvijene zemlje s njihovim vođama na čelu, nisu ni primjetile put male Ume preko Atlantika. Ni SAD, ni Kina, ni Indija, ni najrazvijenije europske zemlje nisu našle način da se dogovore oko nekih drastičnih mjera štednje. Sunčeva energija kao izvor struje još je u povoјima. U Amazoniji, u plućima svijeta, svakoga dana ne-staju stotine i tisuće hektara prašume. I sada se ondje, kako je rečeno na Sinodi o Amazoniji, gradi na desetke hidroelektrana zbog kojih će stradati na tisuće hektara okoliša. O eventualnom korištenju Sunčeve energije nigdje ni znaka. Od milijuna tona plastike koja završava u svjetskim morima, tu i tamo neki dobrotoljci, i svaka im čast, prikupe i izvade koji kilogram. Sve to kao da sugerira kako je mala Uma Thunberg možda ipak malo precijenila samu sebe. Za što ona, naravno, nije kriva, te zaslzuje svaku pohvalu.

Je li Crkva kriva?

Mi u Hrvatskoj kao da nemamo tih problema, kao da nas se ne tiču. Nijedan od predsjedničkih kandidata nije

zaštitu okoliša postavio kao jednu od glavnih tema kojom će se baviti tijekom predsjedničke dužnosti. Hoće li netko postaviti pitanje i dati odgovor zašto nam je korištenje Sunčeve energije neznatno? Hoće li evidentirati tzv. „crne točke“ koje zagađuju zrak i zemlju u Hrvatskoj? Ne vjerujem da će se to dogoditi. Zamjerili bi se najvećim zagađivačima. Čak ni udruge civilnoga društva ne uspijevaju učiniti značajan korak unaprijed u smislu buđenja ekološke svijesti. Možda će i pokušaji pape Franje biti „glas vapijućeg u pustinji“. No, Papa je dao do znanja kakav je stav Crkve o tom pitanju. Prečesto se Crkvu prozivalo da je kriva za sadašnje katastrofalno ekološko stanje jer je oduvijek tvrdila kako je čovjek na vrhuncu svih stvorova. Kao da je time čovjeku dala zeleno svjetlo da sa svojim okolišem čini što ga je volja. Pomnije čitanje biblijske isповijesti o stvaranju čovjeka i svijeta ukazuje na to da Bog čovjeku nije dao odriješene ruke da s prirodom i ostalim stvorenjima, bez ikakvih ograničenja, čini što ga je volja. Bog je, naprotiv, čovjeku dao blagoslov, a to znači da je sve ostalo povjerio njegovoj odgovornosti. Nema nikakvih naznaka da je Bog odobrio čovjekovu samovolju. Biti neodgovoran prema svijetu u kojemu živimo nije kršćanski. Možda čemo jednoga dana još jasnije morati ustvrditi kako je ekološki neodgovorno ponašanje zapravo grješno ponašanje. Barem će tada mnogi kršćani diljem svijeta morati preispitati svoje ponašanje, što nije malo.

Pastoralni plan Porečke i Puliske Biskupije

(za razdoblje od studenoga 2019. do studenoga 2020. godine)

Za našu Porečku i Pulsku biskupiju 2020. godina ima posebnu važnost. Naime, 13. svibnja 2020. navršit će se 100 godina od rođenja bl. Miroslava Bulešića. Na tom događaju temelji se i pastoralni plan naše biskupije u predstojećem razdoblju. Vjerujemo da će taj događaj biti utkan u sve segmente pastoralnoga rada kako u našoj mjesnoj Crkvi, u svakoj župnoj zajednici, tako i u svim zajednicama koje djeluju u našoj biskupiji.

Sukladno promišljanju kako što bolje doživjeti tu važnu obljetnicu, u svrhu obnove duhovnoga života i pastoralnog djelovanja u našoj Crkvi, vjerujemo da će biti korisno staviti u središte promišljanja i djelovanja temu: Sakramenti kršćanske inicijacije – krštenje, potvrda i euharistija.

Katekizam Katoličke Crkve, a po riječima sv. Pavla u Prvoj poslanici Korinćanima svjedoči: „Po izlijevanju Duha Svetoga na dan Pedesetnice Crkva se objavila svijetu. S darom Duha počinje novo vrijeme ‘u rasporedbi otajstava’: vrijeme Crkve, u kojem Krist očituje, uprisutnjuje i priopćava djelo svoga spasenja po liturgiji Crkve, ‘dok opet ne dođe’. U tom vremenu Crkve, Krist živi i djeluje u Crkvi i s njome na nov način, vlastit novome vremenu On djeluje po sakramentima...“

Drugi vatikanski koncil (SC) napominje: „Sakramenti su iznad svega znakovi novoga saveza ‘snažni momenti’ susreta, dijaloga i zajedništva što ih Bog ostvaruje s ljudima snagom Duha Svetoga u Kristu Isusu“; „Crkva je Crkva riječi i istovremeno Crkva sakramenata. Riječ je priprava i obećanje sakramenata, a sakramenti ostvaruju sljedeće riječi“; „Sakramenti, naime, imaju svrhu posvećivati ljude, izgrađivati Tijelo Kristovo i napokon iskazivati Bogu štovanje.“

Svjesni smo činjenice da se i u našoj sredini primanje sakramenata

može pretvoriti u rutinu, običaj ili folklor. Susrećemo se s krajnosti-ma: od stroga i nepopustljiva stava prema onima koji primaju sakra-mente do potpuno neangažirana i površna pristupa pripravi i slavlju sakramenata. Tim više postajemo svjesni važnosti ove teme u našem pastoralnom radu i djelovanju, ali i potrebe uključenosti svih članova obitelji u život župnih zajednica.

Bl. Miroslav Bulešić bio je duboko svjestan važnosti sakramentalnoga života u župama u kojima je obavljao svećeničku službu. Njegov životopis svjedoči: „....odgajao je župljane u aktivnom sudjelovanju kod mise... skrbio je da se svi mlađi župljani priprave na sakramente Prve sv. Pricašti i Krizme.“

Svjesni važnosti teme sakramenata koji posvećuju svakoga čovjeka i izgrađuju Crkvu, vjerujemo da svojim zalaganjem i dosljednim pastoralnim radom možemo doprinijeti boljem i sadržajnjem življenju vjere kod djece i mlađih, kao i ostalih članova naših zajednica. Pastoralni je plan poziv svim akterima pastoralnoga djelovanja: svećenicima, vjeroučiteljima, katehetama kao i svim vjernicima da osobnim zalaganjem doprinesemo boljem življenju sakramenata kršte-nja, pričesti i krizme, na dobrobit

svih župnih zajednica i naše Porečke i Puliske biskupije.

Prijedlozi pastoralnih aktivnosti na biskupijskoj razini

Ove pastoralne godine predviđamo susrete svećenika naše biskupije. Okvirne teme susreta bit će: 100. obljetnica rođenja bl. Miroslava Bulešića, 130. obljetnica rođenja Bože Milanovića i Sakramenti kršćanske inicijacije: krštenje, pričest i krizma.

Predloženi datumi u ovoj godini:

- 18. studenoga 2019. Plenum svećenika u Pazinu
- 25. svibnja 2020. Susret svećenika u Pazinu;

Tema: *Povijesno-političke okolnosti početkom 20. stoljeća na području Istre*

- 22. lipnja 2020. Susret svećenika u Pazinu;

Tema: *Isusova pedagogija*

- 19. listopada 2020. Susret svećenika u Pazinu;

Tema: *Uloga medija u evange-lizaciji*

- 16. studenoga 2020. Plenum svećenika u Pazinu

Već uobičajene duhovne obnove za svećenike ove će se godine održati:

- 9. ožujka 2020., na početku ko-
rizme. Toga dana služiti ćemo u Svetvinčentu sv. misu s počet-
kom u 14 h za sve žrtve totali-
arnih režima.

- 13.– 15. srpnja 2020.; Duhovne vježbe za svećenike u Pazinu
Tijekom mjeseca studenoga 2019. na čast sv. Cecilije, zaštitnice pjevača, održat će se susret pjevač-
kih zborova diljem cijele naše bi-

skupije. To je prigoda da pjevačima, orguljašima i zborovođama izražimo zahvalnost za njihovu značajnu ulogu koju imaju u liturgiji.

- 23. studenoga 2019. u pulskoj katedrali s početkom u 11 h održat će se svečanost đakonskoga ređenja.
- 30. studenoga 2019. u sportskoj dvorani Pazinskoga kolegija održat će se tradicionalni adventski koncert u organizaciji Caritasa s namjenom za misije i misionare. Tom će prigodom učenicima i studentima biti podijeljene potvrde o stipendijama koje dodjeljuje naša biskupija.
- Na temu sakramenata kršćanske inicijacije održat će se susret vjeroučitelja u organizaciji Katehetskoga ureda. Ove godine posebnu važnost trebalo dati ulozi župne kateheze u pripremi slavlja sakramenata u župnoj zajednici, s naglaskom na sakramentima kršćanske inicijacije. Katehetski će ured dati doprinos u pripremi prigodnih kateheza povodom 100. obljetnice rođenja bl. Miroslava Bulešića. To je prigoda da potaknemo sve vjeroučitelje na što bolju suradnju sa župnim zajednicama, odnosno župnim katehetama u cilju što bolje pripreme djece za sakramente pričesti i krizme.

Datumi su susreta vjeroučitelja:

- 30. studenoga 2019., Adventski susret
- 29. veljače 2020., susret za vjeroučitelje i župne animatore početkom korizme, u Pazinu.

Veoma važnu zadaću u ostvarenju ciljeva ovog pastoralnoga plana imaju obitelji. „Mjesto rađanja Cr-

kve su sakramenti kršćanske inicijacije, ali je obitelj kolijevka i mjesto rasta Crkve.“ Direktorij br.7.

Ured za obitelj biskupije organizira susrete obitelji s prigodnim temama. Prijedlozi tema:

- Uloga i značaj obitelji u pripremi djece i mladih za primanje sakramenata kršćanske inicijacije,
- Obitelj je danas veoma malo uključena u život vjere. Kako to promijeniti?,
- Sudjelovanje roditelja u slavlju primanja sakramenta krštenja, pričesti i krizme (Bog je htio ljude za suradnike u svom planu spasenja)
- Biti primjer mladima kako sakramentalni život jača kršćansko i obiteljsko zajedništvo.

Predloženi datumi susreta:

- 21. ožujka 2020.
Proljetni obiteljski susret
- 14. lipnja 2020.
Ljetni obiteljski susret
- 14. studeni 2020.
Jesenski obiteljski susret
- Tijekom siječnja 2020. održat će se pohodi župnika Ordinarijatu, od 13. do 17. siječnja po već ustaljenom rasporedu.
- 26. siječnja 2020. godine, naša biskupija odazvati će se pozivu Sv. oca Pape slavljenjem Nedjelje Božje Riječi. Preporukom Sv. Oca 3. nedjelja kroz godinu proglašena je Nedjeljom Božje Riječi koja će na poseban način biti posvećena slavljenju, razmišljanju i širenju Božje riječi.
- Korizma je pogodno vrijeme za duhovne obnove svih vjernika. Duhovna obnova za djelatnike Caritasa održat će se 8. ožujka 2020. u Pazinskom Kolegiju s početkom u 15 h.

- Duhovna obnova za vjeroučitelje, pjevače, članove župnih pastoralnih vijeća, župne animatore, održat će se 14. ožujka 2020. također u Pazinskom Kolegiju.
- Korizmeno hodočašće bit će za našu Porečku i Pulsku biskupiju u pulskoj katedrali 22. ožujka

2020. na 4. korizmenu nedjelju. To je dobra prilika da se naša Crkva u korizmenom vremenu okupi na jednome mjestu, u cilju što bolje pripreme na vazmene blagdane.

- Tema: Sakramenti kršćanske inicijacije bit će prisutna i u susretima mladih koje organizira Vijeće za mlade. Ova godina je prigoda da se o bl. Miroslavu Bulešiću progovori mladima na njima prihvatljiv i razumljiv način. Veoma važno mjesto u radu s mladima, ove pastoralne godine ima i priprema mladih za Nacionalni susret hrvatske katoličke mlađeži koji će se održati u Zagrebu, 9. i 10. svibnja 2020.

Predviđeni susreti mladih u našoj biskupiji su:

- Korizmena duhovna obnova, 1. ožujka 2020. u Puli
- Križni put za mlade u Gračiću, 28. ožujka 2020.
- Bdijenje za duhovna zvanja, 2. svibnja 2020., u Svetvinčentu.
- Posebnu važnost ove godine za našu biskupiju ima 13. svibnja. Tada je rođendan bl. Miroslava Bulešića koji će se na poseban način obilježiti u mjestima važnim za njegov život i smrt; Svetvinčentu i Lanišću. Bilo bi veoma korisno da se taj dan obilježi i u svim našim župama. Za tu svrhu može se organizirati prigodni program, molitveni susret, klanjanje ili hodočašće kako bi vjernici imali prigodu što bolje doživjeti 100. obljetnicu rođenja bl. Miroslava Bulešića.

(nastavlja se...)

PREDSTAVLJAMO BUDUĆE ĐAKONE POREČKE I PULSKE BISKUPIJE LEONARDA I WOJTEKA

LEONARD***Reci nam nešto o svom životnom putu***

Zovem se Leonard i imam 31 godinu. Odrastao sam u Zadru. Nakon završene gimnazije studirao sam na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Za vrijeme studiranja Gospodin me potražio preko nezadovoljstva koje sam neprestano osjećao unatoč činjenici da sam imao sve što svijet danas kaže da je potrebno imati kako bi čovjek bio sretan i ispunjen (uspjeh, novac, djevojku, prijatelje, putovanja). To je bio moj temeljni promašaj: pokušao sam učiniti sve kako bih učinio sebe zadovoljnim, ali nisam uspio. Tada sam prvi put u životu počeo ozbiljno vaptiti Bogu, iako sam cijeli život išao u Crkvu. Crkva mi je odgovorila preko Nekatekumenskoga puta na kojem sam posljedično otkrio i Božji poziv na prezbiterat. Danas zadovoljstva ne manjka.

Izdvoji jedan, za tebe, posebno važan trenutak iz bogoslovskega dana

Izdvojio bih trenutak kada sam bio poslan na misijsku praksu u Irsku. Nadao sam se tako nečemu, ali nisam mislio da će se ostvariti. Godina provedena tamo pomogla mi je da učvrstim žar i misionarski poziv koji sam primio od Gospodina.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Jednom sam zajedno s drugim bogoslovom navečer trebao izići iz sjemeništa. Vani je padala kiša. Kod vrata smo našli nekakav kišobran i uzeli ga. Na povratku sam autom udario u pločnik te su se obje gume probušile. Bojao sam se što će rektor reći, međutim, kada sam mu sljedeći dan kazao što se dogodilo, odgovorio je da to nije nikakav problem te dodao: „Ali, kad saznam tko mi je uzeo kišobran...“

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Već, ali ne još.

WOJTEK***Reci nam nešto o svom životnom putu***

Zovem se Wojtek, rodio sam se u Warszawi 21. travnja 1992. godine, imam petero braće i jednu sestru. Od malih nogu bio sam u Crkvi i otkrio sam svoje životno zvanje u neokatekumenskoj zajednici u koju sam ušao u Warszawi s 13 godina. Na početku nisam vezao svoju budućnost s bogoslovijom, imao sam puno drugih planova za svoj život, čak sam upisao ekonomiju na Warszawskom sveučilištu te htio krenuti tim putem. Ipak, Bog je pobijedio moju volju i podario mi milost po kojoj sam mogao sam spoznati da me zove na nešto veliko, i nisam se razočarao.

Izdvoji jedan, za tebe, posebno važan trenutak iz bogoslovskega dana

Teško je navesti neki poseban dan. Pokušavam živjeti život na način po kojem je svaki dan iznimno i važan. Ipak moram reći da je Papin posjet Makedoniji od velike važnosti jer sam tamo proveo dvije godine tijekom svoje misijske prakse te sam ostao pod velikim dojmom ovoga događaja videći da je Bogu svaki narod važan.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Sjećam se kad smo jedno popodne igrali košarku zajedno sa subraćom. Kako je već padaо mrak i nije se više moglo vidjeti loptu, a nemamo u sjemeništu vanjske rasvjete, jedan od nas zaletio se po auto, parkirao kraj igrališta i upalio duga svjetla kako bismo mogli nastaviti igru da ne bismo izgubili utakmicu.

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Đakon znači služiti i nesebično se darivati onima koje je Bog postavio na mom putu.

Tko je bio sveti Mauro Porečki?

Sveti Mauro (Mavro, latinski Maurus), biskup i mučenik, rođen je u III. stoljeću. Prvi je poznati biskup Porečke biskupije. Po nekim izvorima bio je rodom iz Afrike i proveo je 18 godina u samostanu. Nakon hodočašća na grob svetoga Petra u Rimu, uputio se u Istru, gdje je izabran za porečkoga biskupa. Za Dioklecijanova progona mučen je i ubijen u Poreču, oko godine 304., zajedno sa svojim svećenstvom i nekoliko vjernika laika, a pokopan je na starokršćanskom prigradskom groblju Cimare. Njegove su relikvije prenesene u drugoj polovici IV. stoljeća u oratorij gradske crkve i položene u kameni sarkofag, na kojem je uklesan latinski natpis *HOC CVBILE SANCTVM - CONFESSORIS MAVRI - NIBEVM CONTINET COR-PVS...* (Ovo sveto počivalište čuva čisto tijelo mučenika Maura...). Biskup Eufrazije prenio ih je u VI. stoljeću u novoizgrađenu baziliku te dao izraditi Maurov lik u mozaiku, u bijelim haljama, s mučeničkim vijencem u ruci. Dva se puta u natpisu biskupa svetog Maura spominje riječ *confessor*, što znači svjedok (ispovjednik). Papa Ivan IV., podrijetlom Dalmatinac, smjestio je 641. njegove moći u kapelu svetoga Venancija u Lateranu, zajedno s ostacima drugih dalmatinskih i istarskih mučenika. Naime, u vrijeme seobe naroda

taj je papa poslao u Dalmaciju i Istru opata Martina da od barbara otkupljuje zarobljene kršćane i donese u Rim moći svetih mučenika. U toj kapeli vidimo Maurov lik u biskupskom ornatu, izrađen u mozaiku među likovima 24-orice mučenika. Čini se da je opat Martin ponio samo dio svetih moći jer su se u Poreču kontinuirano čuvale Maurove relikvije. Za vrijeme rata između Genove i Venecije, 1354., genovska flota opljačkala je Poreč i sa sobom odnijela relikvije svetoga Maura i svetoga Eleuterija. Relikvije su bile pohranjene u genovskoj crkvi svetoga Mateja, a vraćene su u Poreč 1934., o čemu svjedoči kamena ploča na sjevernom zidu porečke bazilike.

Predaja o mučeništvu svetoga Maura Porečkoga bila je zaboravljena, pa se u srednjem vijeku počeo slaviti kult istoimenoga afričkoga monaha, mučenoga u Rimu za cara Numerijana, čiji su smrtni ostatci navodno doplutili na obalu Poreča. Taj se nesporazum ispravio tek nakon što je 1847. otkrivena ploča s latinskim natpisom o biskupu svetom Mauru Porečkom. Svetački životopis Hrvatskoglagolska legenda o sv. Mauru nastao je u X. stoljeću na latinskom jeziku, a preveden je i na staroslavenski te je uvršten u liturgijske sadržaje glagoljskih brevijara i zbornike. U tom je životopisu porečki sveti Mauro poistovjećen s već spomenutim afričkim monahom (*Passio Parentina s. Mauri*). Sveti Mauro zaštitnik je grada Poreča i Porečke biskupije. Spomendan mu je 21. studenoga.

BLAGDAN SV. MAURA 21. STUDENOG 2019.

Ovogodišnju proslavu blagdana sv. Maura u četvrtak, 21. studenog 2019., s početkom u 10,30 sati predvodi mons. Giorgio Lingua, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj u koncelebraciji s biskupima Riječke metropolije i svećenicima Porečke i Puliske biskupije. Nakon svete mise je svećana procesija ulicama grada Poreča s relikvijama sv. Maura.

Večernju svetu misu s početkom u 18,00 sati predvodi mons. Dražen Kutleša, biskup Porečke i Puliske biskupije. Nakon svete mise je podjela priznanja zaslužnim vjerenicima Porečke i Puliske biskupije, a ove godine to su:

1. Gđa Antica Ligović iz Župe Gradine
2. Gđa Cecilija Grbac iz Župe Lanišće
3. Gđa Gracijela Čekada iz Župe Rabac
4. Gđa Anastazija Labinjan iz Župe Materada
5. Gđa Marija Cvitić iz Župe Rovinjsko selo
6. Gospodin Bogomir Vuković iz Župe Sveti Pavao u Puli
7. Gospodin Oliver Štefanić iz Župe Stari Pazin
8. Gospodin Ante Čolić iz Župe Vodnjan
9. Gđa Erminija Erijavac iz Župe Gračišće

Kapelica sv. Briča (sv. Brikcija ili sv. Brcka)

Župa: Svetvinčenat

Mjesto: Bričanci

Godina: 1895.

Tip: u obliku zidanoga stupca s nišom na pročelju
Župa Svetvinčenat broji preko trideset kapelica (32), a ova je najstarija – podignuta 1895. na mjestu crkve istoga sveca porušene 1786. godine. Posvećena je svetom Briču, nalazi se uz cestu na ulazu u mjesto po kojem je i selo dobilo naziv Bričanci. Kapelicu i okoliš redovito uređuju mještani sela, a temeljito su je zajedničkim snagama iznutra i izvana obnovili 2010. godine te sada sjaji u punom sjaju na ponos mjesta i župe.

Ova veličanstvena kapelica jedinstvena je po svome titularu svetom Brikciju (lat. Sanctus Brichtius; slov. Brikcij ili Bric; tal. Brizio; Briccio). U hrvatskom govornom području najčešće se štuje pod imenom sv. Brič (Bričanci) ili sv. Brcko (župa Brckovljani, Zagrebačka nadbiskupija, Donja i Gornja Brckovčina kod Križevaca). Svetom Brikciju, u narodu svetom Briču, na području Svetvinčenta bile su nekada posvećene čak dvije crkve – „san Briccio grande“, gdje je sada kapelica i „san Briccio piccolo“ između sela Rapanji i Smoljanci. Blagdan sv. Brikcija je 13. studenoga. Na taj se dan kod kapelice mještani okupe na zajedničku molitvu, a druženje se nastavi uz prigodno čašćenje.

(Izvori: Milovan, Ivan. 2016. Svetvinčenat, „Josip Turčinović“. Pazin. 52.-53.; Također vidi: Brikcij. 2006. Leksikon ikonografije, simbolike i liturgike zapadnog kršćanstva. Kršćanska sadašnjost. Zagreb. Kazivač: Veljko Peršić, Bričanci)

Tko je sveti Brič, Brikcije odnosno sveti Brcko?

Sveti Brikcij (oko 370. – 444.) iz Toursa učenik je sv. Martina koji ga je naslijedio na biskupskoj stolici.

Siroče od djetinjstva, bio je učenik i đakon svetoga Martina. Po naravi je bio gundalo i buntovnik, umišljen, nestasan, razdražljiv i svadljiv mladić, ali ga je sveti Martin ipak uzeo za učenika i imenovao đakonom. Nezahvalni Brcko često se rugao pobožnosti svojega zaštitnika, biskupa Martina, i smijao se njegovim videnjima. Mnogi su se čudili zašto ga biskup ne otjera, a glasovita je Martinova rečenica: Ako je Krist podnosio Judu, zašto ja ne bih podnosio Brikciju? Martin je bio dalekovidan čovjek i predvidio da će njegov đakon Brcko jednoga dana postići duhovno savršenstvo. Bio je prema njemu beskrajno strpljiv i očinski dobrohotan. Prorekao mu je da će ga jednoga dana naslijediti na biskupskoj stolici, ali da će kao biskup imati poteškoća i trpjeti. I zaista, Brikcije je postao svećenik, a u Martinovoj blizini postupno se pretvorio u tolerantna i ponizna čovjeka. Obratio se, promijenio dotadašnji način života i postao uzor u ponašanju i vladanju, molitvi i radu. Naslijedio je svetoga Martina 397. god. na biskupskoj stolici u Toursu. Bio je biskup Toursa gotovo pola stoljeća. Kad

je ostario, zbog klevete nezakonita očinstva morao je napustiti Tours i otići u Rim. Vratio se nakon sedam godina, oslobođen svake sumnje. Prema legendi, također da bi dokazao svoju nedužnost, u svojoj je odjeći odnio na grob sv. Martina užareno ugljevlje, a da ono nije pregorjelo odjeću. Spoznao je svetost svojega negašnjeg učitelja i na Martinovu grobu podigao baziliku. Dao je sagraditi mnoge crkve i osnovao brojne župe. Preminuo je 444. u Toursu i pokopan je u Martinovoj bazilici. Narod je ubrzo i njega počeo častiti kao svetca. Prikazuje se kao biskup koji u svom plaštu drži goruće ugljevlje. Život svetoga Brikcija, Briča ili Brcka, kako god ga zvali, uči nas, između ostalog, da za svetost nikada nije kasno te da i teške naravi mogu uz Božju milost i vlastiti trud postići kršćansko savršenstvo.

Zaštitnik je sudaca te mnogih naselja, župa i crkava diljem svijeta (posebno u Francuskoj i Engleskoj) i hrvatskih krajeva. Primjerice, u susjednoj nam Italiji, u provinciji Verona, postoji naselje San Briccio sa župnom crkvom (*chiesa parrocchiale di San Briccio*) i istoimenom župom. Prema natpisu kapelice u Svetvinčentu podigao je Pasquale Falcon na trošak sela sv. Briča (Bričanci), uz pomoć naklonjenih mještana Svetvinčenta kako bi obnovio sjećanje na sv. Briča. Zanimljivo, prema karti razmještaja prezimena Falcon u Italiji, najviše obitelji toga prezimena nalazi se upravo u regiji Veneto gdje se nalazi spomenuto naselje *San Briccio*.

Prema natpisu u kapelici ispod svetčeva lika, sveti Brič zaštitnik je vinograda – najvjerojatnije po uzoru na svoga učitelja, u narodu omiljenoga „vinskog“ svetca, sv. Martina, čiji se blagdan slavi dva dana ranije.

Svetci su našli Boga. Njihova privlačnost i snaga dolaze od njihova odnosa s Bogom. Neka nam ovaj malo poznat, možemo reći skriven svetac, sv. Brič, kao očiti primjer da za svetost nikad nije kasno, bude zagovornikom na putu prema vlastitom posvećenju, prema svetosti u skrovitosti svakidašnjega života.

(Priredila: N. Peteh)

Pučka pobožnost i duh došašća

Početci došašća

Prve tragove liturgijske priprave za Božić nalazimo početkom 5. stoljeća u Siriji. Prije Grgurovske reforme u rimskoj je liturgiji postojalo došašće od šest nedjelja, a tom je reformom došašće svedeno na četiri nedjelje. Na Zapadu je došašće u 7., 8. i 9. stoljeću imalo i dimenzije Četrdesetnice, počinjalo je na dan sv. Martina (11. studenoga) pa je imalo i naziv „korizma sv. Martina“.

Sadržaj došašća – vrijeme iščekivanja, obraćenja i nade

Od 7. stoljeća došašće ili advent (lat. *adventus* - dolazak) imalo je dvostruko usmjerenje – priprava za godišnju proslavu rođenja Kristova i priprava za drugi, slavni dolazak Kristov. No, već su crkveni oci dolazak Kristov u utjelovljenju i njegov dolazak u slavi paruzije promatrali kao jedan dolazak Boga-Spasitelja.

Liturgija obnovljena Rimskog misala i Časoslova također jasno sadrži i eshatološko i božićno usmјerenje. Saborska konstitucija *Lumen gentium* ističe da je došašće vrijeme intenzivnijega proživljavanja bitne oznake Crkve: iščekivanja. Došašće je vrijeme radosna iščekivanja, obraćenja i nade:

- Iščekivanje – spomen prvoga dolaska Spasiteljeva u naše smrtno tijelo; iščekivanje – molitva za drugi slavni dolazak Krista, sveopćega Sudca
- obraćenje na koje liturgija poziva glasom proroka (posebno Ivana Krstitelja)
- nada da spasenje koje je Krist već ostvario, dođe do svoje punine.

Došašće je ujedno početak crkvene, liturgijske godine. Počinje nedjeljom koja pada između 27. studenoga i 3. prosinca, dok uvijek završava 24. prosinca, na Badnjak.

Pučka pobožnost u svezi s došašćem može itekako djelotvorno

pridonijeti očuvanju vrijednosti došašća koje su ugrožene običajima proizišlih iz suvremenog potrošačkog društva, odnosno mentaliteta da se priprema za Božić rješava *šopingom* ili posjetom nekoj europskoj metropoli koja ima najbolju adventsku ponudu koja najčešće uključuje sve samo ne pravi duh došašća.

Pučka pobožnost shvaća da se rođenje Gospodnje ne može slaviti osim u ozračju trijeznosti, umjerenosti i radosne jednostavnosti te sa stavom solidarnosti prema siromašnima i onima koji su na rubu društva. Iščekivanje rođenja Spasitelja čini osjetljivim za vrijednost života i za dužnost da ga se poštuje i brani od njegova začeća; ono također uviđa da se ne može dosljedno slaviti rođenje onoga „koji će spasiti svoj narod od grijeha njegovih“ (Mt 1,21) bez napora da se od sebe samih odstrani zlo grijeha, živeći u budnu iščekivanju onoga koji će ponovno doći na kraju vremena. (Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji, br. 105.)

Različiti su izrazi pučke pobožnosti koji podupiru vjeru naroda i prenose svijest o vrijednostima toga liturgijskog vremena. Neki od njih

u našim krajevima tek su novijega datuma.

Adventski vijenac

Izrada adventskoga vijenca proširila se u našim krajevima u 20. stoljeću. Četiri svijeće na vijencu od zimzelenih grana i njihovo postupno paljenje predstavljaju četiri adventske nedjelje ili četiri razdoblja u povijesti spasenja: stvaranje, utjelovljenje, otkupljenje i drugi Kristov dolazak. Obično ima oblik kruga (bez početka i kraja) koji označuje beskonačnost i vječnost. Adventski se vijenac tumači kao znak Božje vjernosti zadanim obećanjima, Njegova ljubav nema kraja. Zimzelene grane (čempresa, smreke, božikovine) od kojih je isprepletan adventski vijenac, upućuju na život koji ne prestaje, na život vječni.

Zornice

Posebna pobožnost gaji se na misama Zornicama, uglavnom u svim našim župama. Rana jutarnja misa koja se u došašću slavi u zoru, prije izlaska Sunca, jedan je od lijepih primjera ljubavi hrvatskoga naroda prema vlastitom jeziku (drugi ih narodi nazivaju latinskim imenom *rorate*) i hvalevrijedna tradicija kvalitetne, duhovne pripreme za Božić. Imaju i pokornički značaj zbog ranoga ustajanja. U nekim se župama prije Zornica moli Krunica i *Jutarnja*. Mise Zornice simboliziraju budnost kršćana u vremenu priprave za Božić, ali i budno iščekivanje konačnoga Isusova dolaska. U većini su župa za vrijeme Zornica crkve ispunjene. Zornicama se produbljuje zajedništvo s Bogom i događa novo zajedništvo među vjernicima međusobno.

Što Zornice znače vjernicima danas?

Početkom nove liturgijske godine Crkva nam, vođena Duhom Svetim, daje izvrsnu duhovnu vježbu koja

mi je što sam starija - to draža. Uz malu žrtvu ranoga ustajanja tijekom tri tjedna mise Zornice doista mi pomažu biti budnom u očekivanju ponovnoga dolaska našega Gospodina. Božja mi riječ tijekom vremena došašća omogućuje susret s Gospodinom u Euharistiji slaveći u konačnici svetkovinu njegova rođenja, u očekivanju njegova ponovnoga dolaska.

(Karmela Lazarić,
Sv. Petar u Šumi)

Za vrijeme studija u Zagrebu odlazila sam na Zornice svaki dan. Ono što me privuklo, bili su mnogi mladi koji su s radošću dolazili u 6 ujutro slaviti Boga. Osjetila sam duh zajedništva i ljepotu pripadanja Katoličkoj Crkvi. Kasnije sam tu praksu nastavila i u svojoj župi.

(Sanja Maružin, Kanfanar)

Jaslice

Običaj pravljenja jaslica razvio se u kasnom srednjem vijeku zahvaljujući franjevačkoj pobožnosti. Za Božić 1223. sv. Franjo Asiški oduševio je stanovnike sela Greccia da Isusovo rođenje predstave živim ljudima i životinjama. Potaknut živim jaslicama, siromašan narod započinje to što je gledao izražavati najjednostavnijim materijalom. Iz Italije se tradicija prikazivanja betlehemske štalice proširila u druge zemlje, a u 18. st. postavljanje je jaslica u crkva-ma postalo redovito. Postupno su našle važno mjesto i u obiteljskom domu. Njihova priprema na Badnjak, u koju su posebno uključena djeca, prigoda je za katehezu i pouku, da svi članovi obitelji budu u dodiru s otajstvom Božića.

Navadvi od zdamni va Žminje za advenat i Vilijo Buojžo

Vilija Buojža... zajno va jutro se je muoralo regulat štali i blago, so gorili da bi blago klielo ku je blatno i lačno na Vilijo Buojžo. Na sva vrata se je stavilo granico bršljana ka trieba tamo stat cielo leto. Dica so nuone nabrla naramak sušci i zbic za staknut uganj. Koliko je bilo dici va fameje toliko snopij drieva je nuona

dobila. Muški so donesli na ugnjišće najveći štrcalj, zvali so ga zvali „badnji cok“ ka je pomalo gorie do Novega Leta. Na vilijo Buojžo se je strogo postilo i to svi. Va jutro se ni smelo stavit nič va usta, ni vodi. Za južino so stareji jeli supo z vinuon a dice so skuhali kafe od broštulanega škandela i neki put so nuotre zus cuker kapli i kap vina. Komoć se je čekalo večero ka je bila lušea. Najprvo sočivo, pak brosvki na padelo, posotice z bakaluon, široke gomolji i slane srdeli, starinska mrkvka „ala bakala“, sve z uljen od ulik. Materi so stavile na stuol ubrus, posložile svo hrano, tuondići, mižuoli pak so svi seli za stuol. Nažgali so svieći za svakega jeno mićo ošćenicom, a jeno velo za seh pokuojneh ot fameji. Jako čuda so užali molit...

(Nevenka Erman, *Navadvi od zdamni*, Katedra Čakavskoga sabora Žminj, 2013.)

Uz panj na ognjištu bio je vezan i poseban običaj. *Z kuharnicon se zagrabilo od svega pomalo ča je ustalo od večeri i se je dalo temu coku; najveć je dobi sočiva aš je tega najveć i ustalo!* Zanimljivo je da je pod stolom za vrijeme večere bila jena čerepnja obrnjena zguoron, napunjena z ugljievljen va kega se posipalo malo tamjana prvo večeri pak je se dišelo po tamjane pripovijedala je teta Marija od Puotrati 2005. godine, a zapisala Marija Barišić. Sada već pokojna teta Marija To-

mišić (1936. – 2019.), inače rođena Orbanić u selu Vadediji, kazivala je i o adventskom običaju iz njezina djetinjstva: mještani sela Vadediji, iz svake kuće nekoliko predstavnika, znali su više puta tijekom došašća ići do kapelice u mjestu i pred kapelicom zajednički moliti Krunicu, što ponovno svjedoči o važnosti duže duhovne pripreme i iščekivanja radosti Božića.

Iz ovih nekoliko crtica sjećanja na običaje od *zdamni* vidimo da je pučka pobožnost osjetljiva na vrijeme došašća. Mir, sabranost, molitva, iščekivanje, mise Zornice... Neka nam i ovogodišnje došašće bude na duhovnu korist. Sretan i blagoslov-ljen put kroz došašće!

(ur. N. P.; foto:
Danijela Fattorich)

ADVENTSKI SONETNI VIJENAC

Vrijeme je došašća povlašteno, milosno vrijeme crkvene godine. Doba nade, iščekivanja, bdjenja, molitve. Hod prema Svjetlu. A svjetlo pravo, istinsko, jest Isus Krist. Tijekom četiriju nedjelja došašća idemo ususret Božiću. Jedan od običaja u svezi s četirima nedjeljama došašća jest adventski vijenac, običaj preuzet iz tradicije srednje i sjeverne Europe. Adventski vijenac isplete se većinom od grančica bora, smreke, božikovine, a u njih se utaknu četiri svijeće voštanice. Svake nedjelje došašća (adventa) pali se po jedna svijeća više, tako da uoči samoga blagdana Božića gore sve četiri svijeće.

Na tragu toga običaja, a u duhovnom ozračju jednoga minulog došašća napisan je ovaj adventski sonetni vijenac (svake adventske nedjelje po jedan sonet).

PLAMSAJ

*svjetlost
da bi sjala
odmakne se tama
ljubav nije drugdje
ona živi u
nama*

Kotač gazio stazom označavan bio
oranicama zavijutcima hoda
vukli ga uzbrdicama dažd ga bio
i ponos bijaše godišta i roda

okretao se brže micao bliže
k dubinama duha i dolinama
plodonosnim gdje toplina užiže
plamsa dobroti i naboj visinama

kretanje beskrajno razbuktati će sjaj
zapaliti svjeću novoga rođenja
zagovor sveti i bodri okretaj

uliti će blagost veličanstvu bdjenja
noći zvonjave praporaca inja
u štalici staroj nova svjetlost tinja

ZIMZELEN

*zim
zelen
biti i kad
mraz zabridi
voljeti i onog
tko ti
se ne
svidi*

Ispod bjeline sag zelenih snova
ornamenti inja štite i zamrznu
iglice u vijenac otajstvenih slova
nadkrivene vode iskrenjem okrznu

zimzelene slutnje uspavane jele
cijede tanin slasni i goruće smole
pucketavim plamom u nebesa sele
iz srca koja skrušeno se mole

klanjaju se grane svod milo priginje
nad stazom kojom KRIST će k nama doći
nečujno i blagi ko kad golubinje

paperje nabubri u blaženoj noći
dolazi nam tiho čitav da se preda
ljubavlju zaplamsa zlu zavladat ne da

DOBRA VOLJA

*lica
radosna su
bolje rode polja
otvorena su vrata
ako je dobra
volja*

Rumeno je runo zarudilo gore
protežu se zrake dolje u dolove
radosna zvonjava poravnava pore
sadeći po njima ruže i bolove

otvoren za prihvatzati topli naručaj
za odsutne poglede i stope u bijegu
blaga srodnost duha vraća zavičaj
napuštenoj šumi neklesanom briježu

spokojno pahulje zasipavaju kret
umilna zvonjava odsanjava srca
tiho zavjetrini zamiriše cvijet

utažena bol dijete već ne grca
KRIST s neba siđe malenima dolje
otkupiti svijet ljudi dobre volje

SVJETLO U NOĆI

*od
suza i
uzdaha
prosutih za nas
pada snijeg i vije
a i stiže
spas*

žurno noge gaze skupljaju toplinu
molitvenom žaru razdraganom liku
prima noć u njedra nebesku milinu
blagorodnim mirom odagnajući viku

svak' se sebi vraća svome ognjištu
zapaliti organj razgrnuti tminu
napušteni pali prihvaćanje ištu
da i njihov uzdah ode u visinu

nebeska dobrota luč prsima pali
znak na nebu svjetli rodilo se Dijete
najbliži mu oni što su srce dali

zagovoru svetom čežnje odapete
biti kao dijete pun dobrote raja
hodočasnik smjerni nebeskog beskraja
Tomislav Milohanić

POZNATIJI SVETCI

Sveta Barbara (4. prosinca)

Sveta Barbara, djevica i mučenica (III. st.). Prema legendi bila je kćи bogata trgovca purpurom i plemkinja u gradu Nikomediji u Maloj Aziji.

Plijenila je pozornost ljepotom, inteligencijom i jednostavnosću. Otac ju je htio udati za bogata prosca. Kako je bila lijepa, čuvao ju je kao dragulj i prije nego je otisao na dulje putovanje, zatvorio ju je u toranj s dvama prozorima.

Ona je, pak, saznala za kršćanstvo pa se obratila pismom Origenu, poznatom crkvenom piscu, a ovaj joj je uputio svećenika Valentina, koji ju je tajno poučavao u vjeri i kasnije krstio. Osnažena iskustvom ljubavi Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, naredila je radnicima, dok joj je otac bio odsutan, da probiju u zidu još jedan otvor i naprave treći prozor, a s nakanom da ju oni stalno podsjećaju na otajstvo Presvetoga Trojstva. Također je dala da se na vratima ureže križ.

Kad se otac vratio s puta, saznavši da se obratila na kršćanstvo, razbjesnio se i predao ju vlastima. No, uspjela je pobjeći u planine i sakrivala se тамо dok je nije odao jedan pastir. Zatočili su je i mučili, no rane su joj svaki put čudesno zacjeljavale. Osudili su je na smrt.

Sudac ju je osudio da mora proći mjestom posve naga, ali na dan izvršenja kazne, spustio se gust i taman oblak te obavio njezino tijelo, štiteći je tako od znatiželjnih pogleda.

Kada je bila osuđena na smrt, krvnikom joj je bio sam otac: žestokim udarcem sablje odrubio joj je glavu. No, kada je krvava Barbarina glava pala na tlo, na njega se, s inače mirna neba, oborio grom te ga na mjestu spalio. Ta je iznenadna smrt, poslana kao kazna s neba, izvršila pravdu za njegov nadasve okrutan čin.

Jedna je od 14 svetaca pomoćnika u nevoljama.

Sveta Barbara zaziva se u situacijama opasnim po život, kada je

uskraćena mogućnost isповijedi i bolesničkoga pomazanja. Također, svakodnevno je se prisjećaju mnogi koji rade u teškim i po život opasnim uvjetima. Među njima su u prvom redu rudari. Zbog groma koji je usmratio njezina oca, sveta Barbara svrstana je među zaštitnike od oluje i požara, odnosno među zaštitnike vatrogasaca. S tim u svezi na njezinim su slikama često zvona kojima se oglašuju opasnosti. Tako je postala zaštitnicom ljevača zvona. Tu treba smjestiti i topnike te podsjetiti da se na starim ratnim brodovima skladiste streljiva nazivalo „Sveta Barbara”.

S blagdanom sv. Barbare povezani su i adventski običaji. Stavlja se pšenica u tanjuriće, koja proklija, zazeleni se te postaje božićni ures u kućama i crkvama. Drugdje siju pšenicu tek na blagdan sv. Lucije, devet dana kasnije.

U zemljama njemačkoga jezičnog područja odreže se na blagdan sv. Barbare grančica s trešnje, stavi se u vodu i na toplo pa ta grana za Božić procvjeta.

Spomenimo na kraju još nekoliko zanimljivosti: u Istri se jedina crkva posvećena svetoj Barbari nalazi u Raši, gradu osmišljenom za potrebe rudara i njihovih obitelji. Istra ima još jednu poveznicu s ovom sveticom: neraspadnuto stopalo sv. Barbare čuva se u župnoj crkvi u Vodnjanu.

Sveti Nikola, biskup (6. prosinca)

Sv. Nikola rođen je u gradu Patari u Maloj Aziji (Liciji) u 3. st. Bogati roditelji dugo nisu mogli imati djece pa su od Boga izmolili malog Nikolu koji ime dobiva po stricu, biskupu u Miri. Već kao mali Nikola je volio sve ljude, čemu su ga naučili njegovi dobri roditelji koji, nažalost, brzo umiru i Nikola ostaje sam. On nasljeđuje njihovo bogatstvo, ali se nije uzoholio, već uvijek ima srce za potrebite. Mladi Nikola odlazi u školu za svećenika, u čemu ga vodi njegov stric, biskup Mire, i svi misle da će ga Nikola naslijediti. No, on skroman i u strahu od te časti bježi u Palestinu gdje živi samačkim životom. Vraća se za nekoliko godina upravo kad umire biskup, nasljednik njegova strica. Ovaj put nije mogao pobjeći i postaje biskup. Otada noći provodi moleći, a dane pomažući nevoljnima i šireći vjeru.

Po jednoj predaji, u blizini roditeljske kuće sv. Nikole živio je

U DOŠAŠĆU

nekad bogat čovjek, koji je izgubivši carsku službu, izgubio i sav imetak. Imao je tri kćeri koje su bile lijepе, ali ih nije mogao udati te je odlučio trgovati njihovom ljepotom i mlađošću tako da nešto zaradi. One su molile za spas svoje časti i poštovanja. Sveti Nikola nekako je doznao za tu odluku nesavjesna oca pa je uzeo vrećicu i napunio je dukatima, umotao u platno i potajno ubacio dukate kroz prozor. Kad je otac shvatio da ima dovoljno novaca da uda jednu kćer, to je i napravio, ali se onda isti slučaj dogodio i drugi, pa i treći put. Kad je ubacivao novac kroz dimnjak za najmlađu kćer, susjed ga je sustigao i prepoznao Nikolu. Nikola ga je zaklinao da šuti o tom dogadaju, ali je otac tu priču razglasio u čitavom mjestu. Osim što je prema narodnom vjerovaniju svojim blagoslovom spasio dijete kojemu je zapela riblja kost u grlu, zbog čega ga nazivamo zaštitnikom djece, sv. Nikola činio je i druga čudesa. Smatra ga se i zaštitnikom mornara jer je jednom prilikom smirio uzburkano more.

Iscrpljen pokorom i poslovima umire 6. prosinca 327. ili 343. god. Svečano je sahranjen u crkvi mirske metropolije. Mnogi su ljudi dolazili i molili se, a ostalo je zabilježeno da su grob svetoga Nikole pohodili i mnogi Slaveni.

Kad su zavičaj svetoga Nikole osvojili Turci, on se u snu javio jednom svećeniku iz Barija u Italiji i rekao kako želi da njegovo tijelo bude preneseno u Bari. Bilo je to 1096. god. U Bariju je podignuta velebnna crkva posvećena sv. Nikoli, gdje su njegovi posmrtni ostatci iako se, po nekim navodima, dio njegovih kostiju danas čuva i u Veneciji.

Kod nas u Istri posvećeno mu je nekoliko crkava, a među njima je vjerojatno najpoznatija trobrodna crkva sv. Nikole u Pazinu.

Sveta Lucija (13. prosinca)

Život svete Lucije isprepletan je mnogim legendama i danas ne možemo sa sigurnošću procijeniti što je od toga povijesno istinito, ali je njezin kult unatoč tome vrlo raširen u svijetu pa je tako riječ o svetici koja je vrlo omiljena i u hrvatskome puku, gdje se od milja naziva svetom Lucom.

Sveta je Lucija prema predaji rođena u Sirakuzi na Siciliji oko 280. god., u imućnoj plemićkoj obitelji, ali joj je majka Eutihija bolovala od teške bolesti koja se u ono vrijeme smatrala neizlječivom. Lucija je stoga nagovorila majku da njih dvije podu na hodočašće na grob svetoj Agati u Kataniju, kako bi isprosile ozdravljenje, a ondje se Luciji ukazala sv. Agata i objavila da će majka ozdraviti, a Lucija podnijeti mučeničku smrt.

Predaja nadalje navodi kako je to iskustvo bitno utjecalo na Lucijino osnaženje vjere te je kao zahvalu za majčino ozdravljenje odlučila prodati sve što je imala i podijeliti siromasima, a sama primiti zavjet djevičanstva, iako je bila zaručena. Ta je odluka razljutila njezinu zaručnika, koji ju je prijavio poganskim vlastima da je kršćanka, a nakon što se nije htjela odreći vjere, predana je na mučenje, potom i ubijena. Bilo je to 304. god. u njezinu rodnom gradu.

Prema legendi, vojnici su je nakon presude trebali odvesti s mjesta osude, ali ju nisu mogli ni pomaknuti, iako je bila vezana užetom i upregnuta u jaram volova. Bijesan zbog toga, upravitelj je naredio da ju spale, ali ju ni vatra nije dotakla, nego je umrla tek nakon što joj je jedan od vojnika bodežom izbooo vrat. Ponekad se navodi kako su je prije toga oslijepili.

Stoga je razumljivo da se sveta Lucija u ikonografiji najčešće prikazuje s očima na pladnju ili tako da ih drži na neki drugi način. Po-

nekad se u umjetnosti prikazuje i s bodežom i vidljivim ranama na vratu, a ponekad i sa svjetiljkom u ruci, simbolom božanske mudrosti, a isto se povezuje sa značenjem njezina imena, po kojemu Lucija dolazi od lat. *lux* što znači svjetlo te je dosljedno sveta Lucija Svetila, ona koja svijetli. Lucija je zaštitnica ratara, slijepaca (tjelesnih i duhovnih), lađara, staklara, krojača, kovača, trgovaca, pisara i vratara.

Do danas je raširen običaj da se na dan svete Lucije sije pšenica kako bi do Božića dosegnula najveću ljepotu i krasila stol, prostor ispod bora, pored jaslica ili neko drugo prikladno mjesto.

Relikvije sv. Lucije čuvane su u Veneciji, u crkvi sv. Lucije sve do 1861. godine, a tada su prenesene u obližnju crkvu *San Geremia* (koja se naziva i Lucijino svetište), gdje su i danas.

Anđelko Badurina spominje ukupno petnaest lokaliteta s titulatom sv. Lucije u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, dok Marijan Bartolić i Ivan Grah navode devet crkava sv. Lucije. Najstarija od sačuvanih, prije 16. stoljeća, ona je u Selini. Dvije su od njih župne, ona u Svetoj Luciji na Pazinskom Polju i u Skitači.

10. obljetnica smrti fra Danijela Hekića

U subotu, 28. rujna 2019. u talijanskom gradiću Sacco-longo pored Padove, u franjevačkoj Kući Presvetoga Srca Isusova obilježili smo 10. obljetnicu smrti sluge Božjega fra Danijela Hekića.

Fra Danijel je našoj istarskoj i hrvatskoj javnosti, kao i čitateljima Ladonje, poznat svećenik na glasu svetosti za kojeg se molimo i očekujemo skoru beatifikaciju.

Kuća Presvetoga Srca Isusova franjevački je dom u kojem borave stari, bolesni i nemoćni franjevci koji pripadaju sjevernoj franjevačkoj talijanskoj provinciji.

Proslava 10. obljetnice smrti uklopila se upravo u Devetnicu uoči slavljenja sv. Franje Asiškoga čijim se životnim pravilima i jednostavnosti života vodio i fra Danijel.

Fra Danijel Hekić rođen je 22. lipnja 1926. od oca Franje i majke Andele, koji su imali devetero djece. Godine 1945. stupio je u novicijat u franjevačkom samostanu u Veneciji, za svećenika je zaređen 1952. godine, ali mladu misu zbog političkih prilika nije slavio u rodnom Svetom Petru u Šumi. Aktivan je bio svega tri godine: u Veroni (1952. – 1953.), Trstu (1953. – 1954.), Trevisu i Cittadelli (1954. – 1955.). U Trevisu se suočio sa svojom bolesću. Ubrzo mu je dijagnosticirana bolest multiplaskleroza koju je više

od 50 godina gotovo svetački nosio do kraja svoga života. To ga nije spriječilo da ostane blizak ljudima i ubrzo je postao traženi isповjednik i duhovnik. Godine 1981. seli u franjevačku Kuću Presvetoga Srca u mjestu Saccolongo.

K njemu se slijevaju rijeke hodočasnika, on ih prima, tješi, blagoslivlja, isповijeda, lijeći duševne rane. I kada, tijekom vremena, slijedom napredovanja njegove bolesti više ne može ni govoriti, ljudi nastavljaju dolaziti k njemu jer osjećaju ohrabenje od same njegove prisutnosti, a on, onako bespomoćan u svojoj patnji, poput Krista na križu, upravo po tom životnom svjedočanstvu, najsnažnije ljudima donosi Krista. Preminuo je, na glasu svetosti, 26. rujna 2009.

Boravkom na slavlju 10. obljetnice prelaska p. Danijela u vječnost, osvjedočili smo se da vrijeme ne postoji. Naime, njegova je prisutnost zagovorne molitve prisutna na jednak način kao i za vrijeme njegova boravka s nama na zemlji.

Za vrijeme zajedničke molitve s brojnim istarskim i hrvatskim hodočasnicima koji su k njemu rado dolazili moleći svetu Krunicu i pjevajući marijanske pjesme, fra Danijel nije mogao suspregnuti svoje osjećaje sjećajući se pritom rodne supetarske grude, ljubljene hrvatske grude na kojoj je othranjen u

siromašnoj, ali čvrstoj obitelji, koja se nikada nije stidjela svoje vjere u Gospodina i odanosti svojoj zemlji.

Povodom rođendana naših bližnjih rado ih od srca darujemo, a fra Danijel je povodom svoga rođendana za Nebo nas obdario svojom molitvom, svojim prisutnošću, svojim darovima.

Jedan od najljepših darova tогa dana bila je svećana sveta misa koju je u čast fra Danijela predslavio padovanski biskup mons. Claudio Cipolla, u koncelebraciji sa supetarskim župnikom p. Ivanom Šarićem i provincijalom franjevačke provincije sjeverne Italije te tridesetak svećenika.

Svetu misu animirali su mladi iz molitvene zajednice *Domus P. Daniele*.

Otac biskup u svojoj je nadahnutoj propovijedi povezao Riječ Božju iz Lukina evanđelja gdje Isus govori svojim učenicima: „Uzmite k srcu ove riječi: ‘Sin čovječji doista ima biti predan ljudima u ruke.’“ sa životom p. Danijela.

Isus je, naime, po riječima oca biskupa, nagovijestio apostolima svoju patnju, svoju muku i smrt koja će se dogoditi kada potpuno bude predan ljudima u ruke...apostoli, nastavlja otac biskup, nisu razumjeli te riječi, bile su im skrivene. (Lk 9, 43b-45)

Pater Danijel u 28. godini života otkrio je svoju bolest koju nije odbacivao, već ju je 55 godina nosio sazrijevavši u svećeništvu i u patnji koju je danomice prikazivao Gospodinu za spas duša.

Po njegovim je molitvama vidljivo da patnju nije odbacivao, već je uz nju prianjao suočiličujući se Kristovoj otkupiteljskoj patnji.

Otac biskup Claudio Cipolla, kako bi još slikovitije vjernicima na svetoj misi, kojih je bilo oko tisuću, uprisutnio Božju Riječ, za ambonom je držao svoj pastirski

štap (pastoral) te je vjernicima protumačio njegovo značenje:

Njegov je biskupski štap omotan poput „zmije“ koja simbolizira grijeh, patnju, smrt... ali je u samoj njegovoj središnjici na svršetku omotane „zmije“ Jaganjac koji oduzima grijehu svijeta, Jaganjac koji drži zastavicu pobjede!

To je znak da je Krist pobijedio smrt, patnju i bol! Upravo je to znak koji danas slavimo u liku sluge Božjega fra Danijela Hekića koji je svoj život i svoje trpljenje pridružio Kristovoj žrtvi kako bi zajedno s njime u slavi uživao vječnu radost.

Nakon svete mise, u društvu gvardijana franjevačke Kuće Presvetoga Srca fra Alberta Boscettija, saznali smo, na našu radost, da grob fra Danijela mjesечно obide oko 700 vjernika iz svih krajeva Italije, da je Padovanska biskupija zaprimila oko 250 pisanih svjedočanstava ozdravljenja, ohrabrenja, obraćenja koja svjedoče posredništvo njegovih molitava te smo tijekom našeg boravka u Saccolongu razgovarali sa svjedocima koji tvrde da su ozdravili od teških bolesti po zagovornoj molitvi fra Danijela.

Proces za beatifikaciju fra Danijela je u tijeku pri Kongregaciji za kauze svetaca u Vatikanu koja je po riječima gvardijana fra Alberta zaprimila u obradu 40 pisanih medicinski potkrijepljenih svjedočanstava ozdravljenja, dok se njegova subraća i toliki vjernici i sjeverne Italije, Hrvatske pa i šire mole i dalje njegovu zagovoru.

Citiramo ovdje gvardijana Kuće Presvetoga Srca: „Fra Danijel nije umro; on spava i sve drži pod kontrolom.“

Toga dana na svečanosti nije mogla sudjelovati šira rodbina i prijatelji fra Danijela, stoga su oni hodočastili 5. listopada – prve subote u mjesecu listopadu da „barba Stanketu“, kako su ga od djetinjstva nazivali, izraze svoju ljubav, zahvalnost za sve dobro što su od Gospodina po njemu primili, ali i da se i dalje utječu njegovoj snažnoj zagovornoj molitvi. Grupi hodočasnika toga se

dana pridružio fra Đuro Vuradin, bolnički kapelan iz Pule.

Kod posjeta njegovu grobu, molili smo za našeg oca biskupa Dražena, sve istarske svećenike, naše župnike i cijelu istarsku Crkvu. Molili smo osobito za one bolesnike koji

svoje žrtve prikazuju Gospodinu. Neka fra Danijel svojom molitvom posreduje kako bi naša biskupija bila stvarnim kraljevstvom nebeskoga Oca.

Fra Danijele, moli za nas!!!

Karmela Lazarić

Nemoguće je ovom prigodom ne spomenuti brata sluge Božjega - fra Barnabu Hekića, neumorna Isusova evangelizatora koji je desetljećima rado dolazio u našu biskupiju iz Rima gdje je živio i radio te je sa svojim bratom upotpunio poslanje od Boga im darovano.

Često je u šali p. Barnaba znao pridodati: „Moj je brat od Gospodina dobio svetost, a ja zdravlje!“ Umro je, naime, u Saccolongu u 89. godini života, 23. listopada 2013. godine, te je sahranjen na mjesnom groblju u Saccolongu.

Hodočasnici su posjetili i Svetište Majke Božje Lurdske u Chiampu, mjestu gdje su braća Hekić postigla svoju redovničku i svećeničku formaciju.

Zahvaljujemo Gospodinu za ova dva brata koji nas upućuju i pomažu u življenu svetosti za koju smo stvoreni, za kojom čeznemo i u kojoj ćemo vjerujemo svi zajedno gledati Gospodina licem u lice.

Mladi Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“ pohodili Istru

Tridesetak mlađih Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“, krenulo je u subotu 26. listopada na hodočašće u Istru posjetiti mjesta gdje je obitavao zaštitnik ovoga riječkog Centra. Pratio ih je Povjerenik za mlađe Riječke nadbiskupije vlač. Josipa Pende.

Prva je odrednica bila Lanišće, mjesto gdje je tražnom smrću umro blaženi Bulešić, dvadeset sedmomodišnji svećenik kojeg su ubili komunisti iz mržnje prema vjeri.

Nakon poslušanih priča o događajima koji su se odvijali u trenutku smrti Blaženika, mlađi su se uputili u Pazin gdje je Bulešić godinu dana bio nastavnik i odgajatelj u Sjemeništu i Gimnaziji. Godinu nakon boravka u Pazinu zatekla ga je mučenička smrt.

Posljednja je odrednica hodočašćenja bio Svetvinčenat, rodno mjesto Miroslava Bulešića. Ondje ih je

dočekao župnik Darko Zgrablić koji je, pričom o važnosti Blaženika kojemu se hodočastilo, potaknuo na promišljanje navodeći da su križevi teški, ali baš oni čovjeka vode do toga da čini velika djela.

Naposljetku je vlač. Josip Pende održao svetu misu, a mlađi hodočasnici vratili su se u Rijeku.

Proslavljen Dan Policijske kapelanie blaženoga Miroslava Bulešića

Usrijedu, 6. studenoga 2019. u Fažani je proslavljen Dan Policijske kapelanie blaženoga Miroslava Bulešića koja djeluje pri Policijskoj upravi istarskoj. Misno slavlje u fažanskoj župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana predvodio je mons. Frano Musić, biskupski vikar Vojnoga ordinarijata pri Ministarstvu unutarnjih poslova. Misi je nazočio načelnik PU istarske Božo Kirin sa suradnicima, brojni djelatnici policije, predstavnici Općine Fažana, MORH-a, braniteljskih udruga te Hrvatske ratne mornarice, na čelu s kapetanom bojnoga broda Vladom Zokom. Nazočan je bio i Mario Dohmanić, voditelj Samostalne službe MUP-a za suradnju s Vojnim ordina-

rijatom. Prigodne uvodne pozdrave i riječi dobrodošlice na početku je izrekao preč. mr. Ilija Jakovljević, kapelan Policijske kapelanie blaženoga Miroslava Bulešića, koji je, između ostaloga, i župnik Fažane pa je stoga svečanost održana onđe.

Predslavitelj je na početku zahvalio preč. Jakovljeviću na aktivnu sudjelovanju i svesrdnoj pomoći koju rado pruža u raznim prigodama, aktivnostima i događanjima u Vojnom ordinarijatu. Mons. Musić se nadalje, citatima iz duhovnoga dnevnika bl. M. Bulešića, osvrnuo na duhovno bogatstvo toga Božjeg ugodnika te ga po uzvišenosti povezao s obilježjima policijskoga zvanja. „Policijski je posao zahtjevan i nerijetko vrlo opasan, pun izazova i traži velike žrtve i odricanja. Uzvišeni ideali, čuvanje dobra i temeljnih ljudskih prava, zaštita slabih i ugroženih, slobode i pravnoga poretku pred silnicima i bezobzirnima, to nema cijene, jer se ne može ničim platiti. Policijski posao nije ugovor o djelu, ‘osam sati, pet dana u tjednu’, nego poziv, častan i dostojanstven, vrijedan svakoga poštovanja. Jer samo čisti srcem, kako kaže bl. Miroslav Bulešić, mogu služiti nepodijeljeno i vjerno. Tko će nam bolje i jasnije od bl. Miroslava Bulešića pokazati kako se ustrajava odlučno,

načelno, zrelo i s ljubavlju“, istaknuo je, između ostalog, predslavitelj. Blaženik nas poučava kako živjeti od vjere i kako sačuvati vjeru kao najveću dragocjnost u svijetu prolaznosti i prolaznih ideologija, zaključio je mons. Musić.

Na kraju se okupljenima obratio načelnik Kirin koji je istaknuo kako je policijski poziv često vrlo zahtjevan te je stoga zahvalio kapelanu preč. Jakovljeviću na predanom radu i duhovnoj pomoći koju pruža djelatnicima pulskog policijske uprave. „Policijski poziv human je i častan, on nije samo posao ili profesija nego trajno životno opredjeljenje za dobro, koje se ostvaruje i ispunjava brigom za sigurnost ljudi. U obavljanju tога poziva trajno smo suočeni sa stresnim situacijama. Stoga je jako bitno da pored sebe imamo dušobrižnika, duhovnoga savjetnika koji nam može pružiti riječ utjehe kada nam je to potrebno. Stoga Vam, dragi Ilija, uime svih djelatnika Policijske uprave istarske najsrdaćnije zahvaljujem“, zaključio je načelnik Kirin te svima čestitao Dan Policijske kapelanie blaženoga Miroslava Bulešića. Misu je glazbeno animirala Policijska klapa sv. Mihovila iz Splita koja je na kraju održala i kraći prigodan koncert.

G. Krizman

Pula posvjedočila: „Svetost pobjeđuje!“

Prva noćna procesija s relikvijama svetaca i blaženika ulicama pulskog starogradske jezgre, pod nazivom „Svetost pobjeđuje!“, u četvrtak, 31. listopada, uoči svetkovine Svih svetih, okupila je dvjestotinjak vjernika iz župa širega pulskog područja.

Bdjene je započelo misnim slavljem koje je u pulskoj katedrali predvodio katedralni župnik vlč. Rikard Lekaj, a koncelebrirali su: pulski dekan i župnik Župe sv. Pavla, ap., preč. Milan Mužina te župnik Župe sv. Ivana Krstitelja i gvardijan samostana sv. Franje Asiškoga o. Đuro Hontić. Događaj su u suradnji organizirale katedralna Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije i pulska Zajednica sestara Milosrdnoga Isusa. Takve inicijative, uoči Svih svetih, već su duži niz godina uobičajene u raznim župama, popularnoga imena *Holywin* (svetost pobjeđuje), no ovo je prvi put da su ulicama pulske starogradske jezgre u procesiji pronijete relikvije više Božjih ugodnika koje se čuvaju u katedrali i u kapeli Milosrdnoga Isusa. Vlč. Lekaj u prigodnoj je homiliji podsjetio da su u Puli, u početcima kršćanstva mnogi krvljvu posvjedočili svoju vjeru

u Krista, no, citirajući ulomak Evanđelja o Blaženstvima, istaknuo je da su oni svojim životom, živeći Blaženstva, posvjedočili da svetost pobjeđuje, i u tome su nam uzor. Uputio je poticaj okupljenima na molitvu da kao kršćani budemo u svojoj svakodnevici svjedoci Evandelja.

U procesiji su relikvije svetaca i blaženika nosili predstavnici župe, udruga i pokreta koji djeluju na području Pule: relikvije sv. Tome, apostola, zaštitnika Pulskog biskupije i grada Pule, nosio je predstavnik katedralne župe, relikvije sv. Leopolda Bogdana Mandića nosila je voditeljica inicijative „40 dana za život“, relikvije sv. Faustine Kowalske povjerene su Katoličkoj udruzi Radnici Milosrdnoga Isusa, relikvije sv. Majke Tereze nosio je predstavnik Albandske zajednice, relikvijar bl. Alojzija Stepinca povjeren je predstavniku Biblijsko-molitvene zajednice „Bog je ljubav“, relikvijar bl. Mihaela Sopoćka nosile su sestre Milosrdnoga Isusa i relikvijar bl. Miroslava Bulešića nosili su predstavnici pulske zajednice Štovatelja Božjega Milosrđa. Procesija je iz Katedrale, a Trga sv. Tome, krenula

Kandlerovom ulicom, preko rimskoga Foruma, Ulicom Sergijevaca te Clerisseovom ulicom do Dantjeova trga, do crkve Majke Božje od Milosrđa, *Misericordiae*, filijalne crkve katedralne župe. Zanimljivo je napomenuti da je procesija prošla glavnim ulicama nekadašnje rimske Pule: *Decumano maximo*, *Cardo Maximo* i Forumom kao središtem života grada.

Po dolasku procesije, u crkvi *Misericordiae* vlč. Lekaj okupljene je blagoslovio relikvijama sv. Tome, apostola, te je nastavljeno noćno klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, sve do mise na svetkovinu Svih svetih ujutro kojoj je prethodila pobožnost Krunice.

Gordana Krizman

Proslava Svih svetih u Poreču

O svetkovini Svih svetih porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša ove je godine misno slavlje predvodio ispred grobljanske kapele na porečkom gradskom groblju. U koncelebraciji su bili kancelar Biskupije preč. Sergej Jelenić, porečki katedralni župnik i porečki dekan preč. Milan Zgrablić te kapelan katedralne župe vlč. Janez Barborič. Biskup je u prigodnoj homiliji, pred mnoštvom okupljenih vjernika koji su toga dana došli posjetiti grobove svojih najmilijih, istaknuo tri temeljna pitanja na koja nas navode misna čitanja svetkovine Svih svetih. Prvo je temeljno pitanje koje si svaki čovjek u životu postavi: „Što postoji nakon ovoga života?“ Mi vjernici prihvaćamo saznanje da je ovozemaljski život hodočašće, a smrt prelazak iz ovoga svijeta u drugi svijet, u vječnost. Drugo pitanje, na koje nas navodi sv. Pavao u misnim čitanjima, jest: „Tko sam ja?“ Svaki se čovjek zapita o smislu svojega postojanja. Potrebno je truditi

se prepoznati misiju koju nam je Bog dodijelio, biti u životu vjernik te pošten i dobar čovjek, živjeti u saznanju da smo djeca Božja i da smo pozvani izvršavati Božju volju. Treće pitanje, na koje nas navodi ulomak iz Evanđelja po Mateju, jest: „Što trebam činiti da bih zadobio Kraljevstvo Božje?“ Biskup je podsjetio da nam Bog daje posebno dva svetopisamska ulomka kao odgovor na to pitanje: iz Staroga zavjeta 10 Božjih zapovijedi te iz Novoga zavjeta ulomak o Blaženstvima. Iz ovoga ulomka proizlaze dvije temeljne zapovijedi, Zapovijedi ljubavi: ‘Ljubi Boga svim srcem svojim’ i ‘Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe’. Upravo u kontekstu svetkovine Svih svetih i Dušnoga dana Bog nas poziva da više pažnje posvetimo svojim bližnjima dok su još s nama, a ne da samo obilazimo grobove, ponekad i zbog grižnje savjesti, nakon što umru.

Budimo ljudi koji misle na druge, na potrebite, upravo su tako činili i svi

sveti koje danas slavimo, rekao je Biskup. Budimo produžena ruka Božja da ljudi preko nas mogu užvjerovati i shvatiti što Bog od njih želi. Bog svakoga poziva na svetost, da živi u svetosti, budemo li se odazvali i nastojali biti svjesni triju odgovora na koje nas poziva današnji dan, pridružiti ćemo se onima koje današnjom svetkovinom slavimo, zaključio je Biskup. Po završetku misnoga slavlja uslijedila je procesija po groblju, s blagoslovom grobova, te je slavlje zaključeno molitvom kod središnjega križa.

G. Krizman

SV. MISA NA GRADSKOM GROBLJU LABIN

Na blagdan Svih svetih, 1. studenoga, na gradskom groblju Labin slavljenja je sv. misa koju je predvodio župni kapelan vlč. Marcin Madej, u koncelebraciji svećenika Labinskog dekanata. Predvoditelj je slavlja u propovijedi napomenuo da život ne završava ovdje, već se pripremamo za život na Nebu. Kršćanin ne smije biti egoist, on se mora trajno davati. Što se više daje, više jest. Isusovim uskrsnućem smrt je zauvijek pobijedena i nema zadnju riječ. Smrt nije gubitak, smrt je dobitak jer tada započinje novi život s Kristom, vječan i neopisiv. Spominjemo se svih svetih, nastavio je, koji nisu za života činili velika čuda, bili su ponizni, jednostavnii, odricali se materijalnoga – pokušali su biti što sličniji Isusu Kristu, navješćujući Evandjelje. Lijepo je poštano živjeti, biti vođen Evandjeljem, odlaziti s ovoga svijeta s vjerom u vječni život.

Misno je slavlje pjesmom popratio župni zbor Gospe Fatimske. Nakon sv. mise, u procesiji su okupljeni vjernici krenuli pjevajući prema Centralnom križu. Ovo je druga godina zaredom kako se molitvi na gradskom groblju pridružuju članovi gradske vlasti i policije. Prisutnima se obratio zamjenik gradonačelnika, nakon čega se minutom šutnje odala slava poginulim braniteljima. Molitvu kraj križa predvodio je vlč. Blaž te se molilo za sve naše pokojne koji su pokopani na raznim grobljima, za sve poginule rudare, pomorce i dr., a prigodne skladbe izveo je maestro Franjo Ružić. Uslijedila je molitva na grobu pokojnoga svećenika Ivana Marije Žufića te pojedinačno blagoslovljivanje grobova.

Grobovi prepuni cvijeća i upaljenih svijeća govorili su više od riječi... (NL)

U Puli održana jubilarna nacionalna proslava sv. Huberta

Na spomendan sv. Huberta, 3. studenoga, održana je deseta zajednička nacionalna proslava toga svetca, zaštitnika lovaca i lovstva. Istarska županija, na čelu s lovcima Lovačkoga saveza Istarske županije, bila je ovogodišnji domaćin proslave za koju je Hrvatski lovački savez ove godine odabrao Pulu, jedno od dvaju sjedišta Porečke i Pulsko biskupije.

Sudionici susreta, njih oko 1500, lovkinje i lovci iz cijele Hrvatske okupili su se u drevnom pulskom amfiteatru, Areni, gdje su, po protokolu, pozirali za zajedničku fotografiju. Potom su u svečanu mimohodu, postrojeni po izaslanstvima sa svojim zastavama na čelu, krenuli prema pulskoj katedrali. Ondje je posebno organizirano misno slavlje za tu prigodu predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, uz koncelebraciju katedralnoga župnika vlč. Rikarda Lekaja koji je na početku okupljenima uputio prigodne riječi pozdrava i dobrodošlice.

Biskup je prigodnu homiliju započeo podsjetivši na lik sv. Huberta, čovjeka plemenitoga roda koji je, prema legendi, dok je na Veliki petak lovio u Ardenima, ugledao jelena sa svijetlećim raspelom među rogovima i čuo je poziv na obraćenje. Obratio se uz pomoć biskupa Lamberta, svetca mučenika kojeg je kasnije naslijedio na biskupskom sedesu. Sveti Hubert, kao i ostali svetci, svojim su nam svetačkim životom uzor, izazov i poticaj na naslijedovanje, istaknuo je Biskup, posebno spomenuvši sv. Majku Terezu, sv. Leopolda Bogdana Mandića te našega najmlađeg istarskog blaženika bl. Miroslava Bulešića. Raduje činjenica, rekao je nadalje Biskup, da na prostoru Istre, u Vodnjalu postoje sačuvane relikvije glave svetoga Huberta te time ta proslava simbolično još više približava lovkinje, lovce i lovstvo njihovu zaštitniku. „Neka ovaj vaš lijepi ovogodišnji susret uz blagdan sv. Huberta bude za sve nas okupljene danas ovdje u Puli trenutak zahvale Bogu za sve što od njega primamo u prirodi i u našim životima. Neka bude i poticaj da se u duhu i savjesti uvijek otvaramo spremni služiti dobru čovjeka, pa i dobru prirode, sve to po zagovoru našega svetog zaštitnika svetoga Huberta“ zaključio je Biskup.

Na kraju misnoga slavlja kratku je zahvalu izrekao predsjednik Hrvatskoga lovačkog saveza Đuro Dečak koji je Biskupu uručio prigodan dar. Susretu je, uz predstavnike lovačkih udruga iz svih županija, nazočila i Renata Ojurović, pomoćnica ministrike poljoprivrede. Misu su glazbeno popratili članovi Mješovitoga lovačkog pjevačkog zbora „Matko Luginja“ iz Klane u Primorsko-goranskoj županiji, pod vodstvom dirigentice maestre prof. Nedjeljke Srebrot te uz orguljsku pratnju prof. Vere Lukšić. Pjevali su jubilarnu misu skladatelja iz Klane Jerolima Gržinčića. Susret je nastavljen u pulskom Hotelu Histria, gdje je zaključen zajedničkim objedom.

G. Krizman

OBILJEŽAVANJE MISIJSKOGA MJESECA U POREČKOJ I PULSKOJ BISKUPIJI

Papa Franjo proglašio je mjesec listopad misijskim mjesecom pod geslom „Kršteni i poslani“. U našoj je Porečkoj i Pulskoj biskupiji taj mjesec započeo 1. rujna, primanjem misijskoga križa vlč. Luke Pranjića koji je otišao u misije u daleki Ekvador.

Na razini Labinskoga dekanata otvaranje Misijskoga mjeseca započelo je 1. listopada, na dan sv. Terezije od Djeteta Isusa i Božjega Lica - suzaštitnice misije, molitvom Misijske krunice prije sv. mise koju je predvodio vlč. Mirko Vukšić, povjerenik za misije naše biskupije. Cijeli se mjesec molilo za sve misionare diljem svijeta (njih je 79 izD), po župama Labinskoga dekanata, i to molitvom Misijske krunice te Molitvom pape Franje za Izvanredni misijski mjesec. Organizirana su misijska klanjanja u župama Donji i Gornji Labin te zajednička proslava Izvanrednoga misijskog mjeseca u župi Čepić u kojoj je 14. listopada održano Dekanatsko misijsko klanjanje. Labinski su se vjernici uključili u pomoć misionarima pa su svoj doprinos dali novčanom pomoći, organiziranjem akcija za

tu prigodu te molitvom. Izložba na temu Izvanrednoga misijskog mjeseca postavljena je u dvorani Blaženoga Miroslava Bulešića u Gornjem Labinu i na njoj su zorno prikazani svi naši hrvatski misionari te zemlje u kojima djeluju. Na svetim misama podijeljene su kartice sa slikom svakoga pojedinog misionara i njegovom kratkom biografijom kako bi vjernici u svoje molitve uključili i misionara kojeg su dobili.

Na sam Svjetski dan misija, 20. listopada, zajedničkim snagama Udruge sv. Vinka Paulskoga i Caritasa organizirana je uspješna akcija prodaje kolača te fotografija koje je izradila mlada labinska umjetnica. Sav se dobrovoljni prilog uputio na Papinska misijska djela RH. Misijske kutijice koje su izradile članice Caritasa te nabavljenе kutijice „Djeca pomažu djeci“ podijeljene

su u crkvama, školama i vrtiću. Na taj će se način, štednjom do Dana svetog djetinjstva, 6. siječnja 2020., prikupljati novčana sredstva kako bismo razvili svijest i pokazali da mislimo i na one najugroženije i najpotrebitije u svijetu, kao i na naše misionare koji se nesebično daju u širenju Radosne vijesti. Neka nam oni uvijek budu u molitvama, a ne samo ovoga Izvanrednog misijskog mjeseca jer pozvani smo pomagati jedni drugima kako bismo Krista donijeli svima.

Papa je Franjo rekao: „Neka naše obraćenje započne od našeg srca i od našeg džepa!“ Neka tako i bude!

LB

Milosrdne sestre Svetoga Križa na Misi mladih u Pazinu

U petak, 8. studenoga 2019. u pazinskom je Franjevačkom samostanu Pohođenja Marijina održana redovita mjesечna Misa mladih, ovoga puta pod naslovom „Koliki je tvoj dug?“. Misu je predvodio fra Leopold Mičić, gvardijan Franjevačkoga samostana sv. Antuna Padovanskog u Puli. Pjesmom i slavljenjem svetu misu animirao je Zbor mladih iz Pazina koji se prigodno okuplja u franjevačkom samostanu, a djeluje pod vodstvom fra Marinka Klaića.

Fra Leopold je u prigodno nadahnutoj propovijedi potaknuo okupljene da se stave u položaj snalažljiva upravitelja iz Evandželja i nauče vladati i upravljati svojim životima, kao i dobrima koja su im darovana i povjerena od Gospodina. „Budite ljudi praštanja, a ne kamatarenja u svojim odnosima s Bogom, bližnjima, a i prema samima sebi“, naglasio je između ostaloga predvoditelj misnoga slavlja.

Posebni gosti na ovoj Misi mladih bile su milosrdne sestre Svetoga Križa iz Đakova. Mlade su sestre, njih sedam koliko ih je za ovu prigodu došlo u Pazin, pripovijedanjem i pjesmom posvjedočile svoj životni poziv, redovništvo i radost života u zajednici.

G. Krizman

Proslava sv. Martina u znaku tridesete obljetnice svećeništva

Ove je godine Vrsar proslavio svog nebeskog zaštitnika, sv. Martina biskupa, u znaku tridesete obljetnice svećeništva župnika, vlc. mr. sc. Lina Zohila.

Misno slavlje o blagdanu župnoga patrona predvodio je slavljenik, uz koncelebraciju kolega iz dekanata te nekoliko svećenika iz drugih biskupija. Prigodnu homiliju okupljenima je uputio mons. Ivan Miklenić, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkoga i glavni urednik Glasa Koncila, a koncelebrirali su: preč. Milan Zgrablić, porečki župnik i dekan Porečkog dekanata, preč. Robert Šreter, župnik Župe sv. Mirka u Zagrebu, vlc. Mile Miljko, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije, p. Drago Marić, karmeličanin, vlc. Josip Kalčić, umirovljeni svećenik, donedavno župnik Župe Gradina kojom sada upravlja vlc. Zohil te vlc. Ivica Butković, župnik susjedne Župe Funtana.

Na misi su, osim brojnih vjernika Vrsara i Gradine te župnikovih prijatelja i rodbine, sudjelovala i djeca vrsarske osnovne škole, vjeroučenici u pratinji vjeroučiteljica i pedagoginja, a u ime općinskih vlasti nazočan je bio predsjednik Općinskog vijeća Franko Matukina. Misno slavlje pjevanjem je animirao

Župni zbor sv. Martina uz orguljsku pratnju voditeljice zbora s. Benite Antolović.

U prigodnoj homiliji mons. Miklenić je, razlamajući Riječ, istaknuo poruku iz netom pročitanog ulomka Evanđelja po Luki u kojem Isus pred nas stavlja trostruko upozorenje. Prvo Isusovo upozorenje je: čuvajte se sablazni, nemojte sablažnjavati, naglasio je propovjednik te pojasnio da, sablazniti znači na bilo koji način - smišljeno, planski, sračunato ili grješnom nepažnjom i propustom navesti drugoga da umjesto dobra bira i čini zlo, grijeh

Drugo Isusovo upozorenje iz dnevnoga evanđelja je: uvijek oprostite, rekao je mons. Miklenić, te napomenuo kako je upravo oprاشtanje najvažnija odlika Isusovih učenika jer je to naslijedovanje Božjega oproštenja koje je svojim utjelovljenjem, životom, javnim djelovanjem, smrću i uskrsnućem, Isus Krist omogućio svim ljudima.

Kao treće Isusovo upozorenje propovjednik je istaknuo poziv na otkrivanje snage vjere. Vjera nije i ne smije biti tek uvjerenje, prihvatanje vjerskih istina i moralnih načela, nego je stvarni, živi i dinamični odnos čovjeka s Bogom. Čovjek koji se otvorí Bogu, koji dopušta da Bog

u njemu djeluje bez ikakvih ograničenja, može doživjeti neizmjerne razmjere Božje moći.

Propovjednik je potaknuo na zahvalnost Gospodinu i za dragocjeni primjer sv. Martina i za blagotvorno 30-godišnje svećeničko služenje vlc. Zohila te pozvao na molitvu da ga Gospodin, po primjeru sv. Martina, uzdrži u svećeničkoj službi do kraja života te da sa sv. Martinom i sa svima kojima je navještao i svjedočio Božju ljubav postane dionik Božjega novoga svijeta: svijeta istine, pravde, slobode ljubavi i mira.

Na kraju misnoga slavlja vlc. Zohilu su uz prigodne čestitke uručeni i darovi od župljana, koji su posebno zahvalili za desetljeće njegovog djelovanja u Vrsaru i Gradini gdje je pokrenuo i dovršio obnovu sakralne baštine.

Sam je slavljenik, vlc. mr. Lino Zohil, izrekao zahvale svim sudionicima misnoga slavlja, svim svojim župljanima na svesrdnoj suradnji u nastojanjima za materijalni i duhovni prosperitet te zajednice. Predstavio je svećenike koncelebrante zahvalivši im na dolasku, a na poseban je način izrazio zahvalnost

propovjedniku, mons. Mikleniću, istaknuvši neprocjenjivu i nezaboravnu gestu podrške koju je od njega dobio u jednom od težih trenutaka svoga života.

Vlč. mr. sc. Lino Zohil, rođen je u Žminju 29. ožujka 1964. godine. Red prezbiterata primio je 18. lipnja 1989. u Rovinju po rukama tadašnjeg ordinarija mons. Antuna Bogetića, a mladu misu proslavio je u Žminju 30. srpnja iste godine. Diplomirao je Teologiju na Visokoj teološkoj školi u Rijeci i magistrirao kanonsko pravo na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Po povratku s magisterijem u Rimu obnašao je mnoge službe pri središnjim uredima Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu i u Ordinarijatu Porečke i Pulsko biskupije: voditelj finansijskog ureda i ravnatelj Središnje ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, supredsjedatelj Mješovitog povjerenstva za povrat imovine Vlade RH i HBK u Zagrebu, voditelj doma Pazinskog kolegija, biskupijski vikar za povrat crkvene imovine, ekonom, ravnatelj Biskupijske ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika, dijecezanski povjerenik za crkvenu umjetnost i graditeljstvo, sudski vikar pri ženidbenom судu, župnik Lovrečice. Sada je župnik župa Vrsar i Gradina u Porečkom dekanatu.

Unatoč jakoj kiši, okupljeni vjernici, iz raznih krajeva Domovine, koji su u prigodi ove dvostrukе proslave ispunili vrsarsku župnu crkvu svetoga Martina potvrda su da se ustrajnost u dobru uvijek isplati, kako u drugim aspektima života tako i u svećeničkom i pastoralnom djelovanju.

G. Krizman

Proslava svetog Martina u Momjanu

Svetog Martina biskupa, nebeskog zaštitnika župe Momjan, župljani su proslavili svečanom koncelebriranom misom. Misno slavlje predvodio je vlč. Željko Rajčić, župnik iz Brtonigle, a koncelebrirali su: vlč. Maksimiljan Buždon, župnik iz Novigrada, vlč. Carlos Arturo Fonseca Farfan, župnik iz Kršeta i Materade, vlč Antun Jukopila, župnik iz Oprtalja i Završja, vlč. Miroslaw Paraniak, župnik Momjana, Krasice i Grožnjana te vlč. Mladen Juvenal Milohanić. U prigodnoj, vrlo nadahnutoj homiliji vlč. Željko je rekao da sv. Martin je prvi proglašeni svetac koji nije mučenik, a pamtit će se po djelima milosrđa; ne samo po poznatom djelu kada je kao rimski vojnik dao pola svog ogrtača siromahu, nego po mno-

gobojnim djelima milosrđa, ali i po svojoj skromnosti. Sv. Martin je bio vojnik iz prisile, redovnik po odabiru, a biskup po dužnosti. Gradio je crkveno zajedništvo; bio je angažirani graditelj zajedništva, pomirenja i mira. Trebao bi nam biti uzor jer Isusova zajednica smo mi.

Na spomendan sv. Martina se po tradiciji pije novo vino, a taj običaj nam treba biti poticaj da i mi s novom snagom i vjerom djelujemo u svojoj zajednici. Nakon svete mise, čijoj svečanosti je doprinio momjanski župni zbor, blagoslovljeno je mlado vino, muškat koji je darovala obitelj Brajko iz Oskuruša. Nakon svete mise druženje je nastavljeno ispred crkve, uz mlado vino i domaće kolače.

Valerija

Osvrt na knjigu pape Franje: „Ima đavla: Kako djeluje, kako ga nadvladati“

UBiblij, svetoj knjizi ili, bolje rečeno, zbirci svetih knjiga židovstva i kršćanstva, dakle u Starome i Novome zavjetu zajedno, riječ „đavao“ spominje se gotovo šezdeset puta, računajući sve njezine izvedenice. Kada bi se tomu pribrojile istoznačne ili sličnoznačne riječi kao „Beelzebub“, „Sotona“, „Zli“, „zloduh“ i slično, pojavnost bi bila višestruko veća.

Danas, kada smo već podosta zakoračili u 21. stoljeće, ima kršćanskih vjernika, među njima i katoličkih svećenika, koji ne priznaju postojanje đavla smatrajući taj koncept prevladanim, anakronim. Oni tumače da je riječ o simboličkom izražavanju, a ne o stvarnom đavlovu postojanju. A đavao je od postanka svijeta opasni lukavac, prijetvornik, zavodnik. Često se može čuti i pročitati kako je njegova najveća pobjeda uvjeriti ljudе da zapravo „ne postoji“, jer tako će mu ljudske duše u svojoj neopreznjoj povodljivosti postati lakim plijenom.

A papa Franjo upozorava: „Đavao jest i u dvadeset i prvom stoljeću. I ne smijemo biti naivni. Iz evanđelja moramo naučiti kako se boriti protiv njega.“ To čitamo na ovitku knjige „Ima đavla“, kojoj je podnaslov „Kako djeluje, kako ga nadvladati“. Autor je papa Franjo, a hrvatsko izdanje objelodanjeno je 2019. u nakladi Kršćanske sadašnjosti. Na ovitku je nadalje istaknuto:

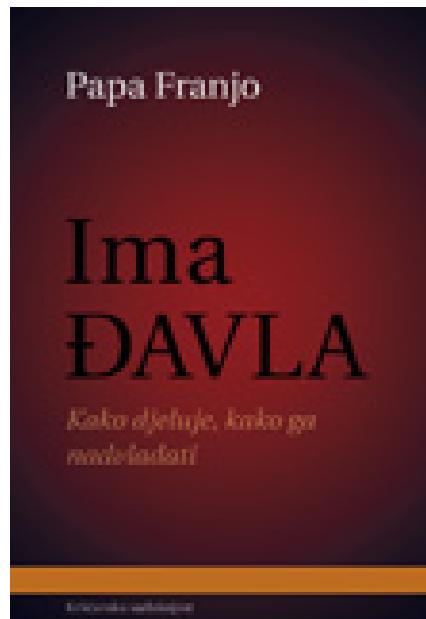
„Ova knjiga sadržava sve tekstove u kojima je papa Franjo govorio o đavlu i njegovom djelovanju u svijetu, od 1999. (kada je bio biskup Buenos Airesa) do danas. Iznenadujuća antologija u kojoj sadašnji papa razmišlja o đavlovom postojanju, ali ponajprije upozorava na njegovo djelovanje u različitim područjima svagdanjega društvenog i političkog života, pre-

poznavajući ga iza zala koja u svijetu pogađaju siromašne i manje siromašne. To papu navodi da sa sigurnošću potvrdi nešto što je u medijima odjeknulo kao senzacija: IMA ĐAVLA, ĐAVAO POSTOJI!“

Diego Manetti, urednik knjige, popraćuje svaki Papin tekst o đavlu odgovarajućim odlomkom iz kršćanske tradicije, jasno pokazujući kako se tematika o Sotoninu dje-lovanju provlači cijelom poviješću Crkve, od doba velikih otaca do prošlostoljetnih koncilskih izjava. Papa Franjo nije napisao neku teorijsku i apstraktну demonologiju, nego vodič koji na konkretnim primjerima prikazuje kako đavao djeluje i kako vjernik mora bdjeti nad svojim spasenjem. U knjizi se nalazi crkveni nauk, kao i nauk drugih papa koji su govorili o đavlu i opasnostima što od njega prijete čovjeku i svijetu.

Nastoeći odgovoriti na pitanje kako vojevati protiv zloduha, Diego Manetti objašnjava da se Jorge Mario Bergoglio, bilo kao nadbiskup bilo kao papa, doista ne zaustavlja na argumentima koji bi trebali poslužiti kao nekakvi „dokazi“ ili razlozi što govore u prilog đavlova postojanja – barem da bi uzvratio onim klevetnicima koji govore kako bi se danas konačno trebalo osloboediti tih vjerovanja iz, kako se može čuti, „srednjega vijeka“ – nego se nadbiskup i zatim papa Bergoglio radije osvrće na đavovo djelovanje u svijetu. Manetti postavlja pitanje zašto Bergoglio tako postupa te objašnjava:

„Zato što je uvjeren da su posljedice Sotonina djelovanja općenito svima očite – i da je doista dovoljno pogledati tu spiralu mržnje i nasilja, kojih kao da je sve više u današnjem svijetu, kako bismo se uvjerili da zlo postoji – i da je nužan korak koji valja učiniti

priznati tko je iza te eksplozije zla. Samo tako moći ćemo prepoznati pravi konačni uzrok boli, trpljenja, tjeskobe, grijeħā koji zarobljuju srce današnjeg čovjeka, koji traži da mu se pruži primjereni odgovor.“

Srce svakoga kršćanina pozornica je borbe protiv carstva Sotonina. Svaki put kad nas Otac privuče k Isusu, tu je „jedan drugi koji započne rat“, istaknuo je papa Franjo u propovijedi na kraju koje je zaključio da svaki kršćanin treba napraviti ispit savjesti i zapitati se: „Osjećam li tu borbu u svojem srcu?“, taj sraz „između vlastite udobnosti i služenja drugima, između lagodne zabave i molitve te klanjanja Ocu, između dviju stvari tako različitih?“ Osjećam li „spremnost da činim dobro?“ „Vjerujem li da je srce Isusovo ganuto nad mojim životom? Ako ja to ne vjerujem, moram mnogo moliti da to uzvjerujem, da mi bude udijeljena ta milost“, zaključno je istaknuo papa Franjo.

U knjizi „Ima đavla“ Papa govorи o korijenima zla u kulturi postmoderne, kumirima koji donose smrt, demonima gorčine i srdžbe, zatim o duhu lijenosti, proturječju između svjetla i tame, demonu kao ocu ne-

sloge, đavlu koji progoni Crkvu, o zamamnosti udobnjeg puta, k tome o napasti brbljanja i ogovaranja, o tri stupnja u zavođenju, napasti svjetovnosti, Sotoni kao licemjernom laskavcu, o tome kako se suprotstaviti napasti te o brojnim drugim temama koje objašnjavaju na koji način đavao djeluje te nas poučavaju i usmjeravaju kako ga nadvladati.

Ova knjiga odličan je primjer neposredne komunikacije pape Franje i njegova dara da naizgled apstraktne i naoko nevidljive stvarnosti približi i učini vidljivima u našim životima. Papina poruka prožeta je nadom i prodahnuta vjerom u Isusa Krista, koji je, svodeći đavovo djelovanje na zamamnosti tjelesnog i na "duh svijeta", rekao, kao što nam prenosi Ivan u svojemu Evandelju: "To vam rekoh / da u meni mir imate. / U svijetu imate muku, / ali hrabri budite – / ja sam pobijedio svijet!" (Iv 16, 33).

Vatican News

BLAGOSLOV KAPELICE U VODNJANU

U nedjelju 13. listopada župnik Marijan Jelić blagoslovio je kapelicu Majke Božje obitelji Stipe Miloša u Vodnjanu. Pred kapelicom je izmoljena Krunica i Litanije za Stipino zdravlje koji je iznenada završio u bolnici i nalazio se u komi. Obitelj Miloš stigla je u Vodnjan kao izbjeglička obitelj. U Bosni su u Bugojnu s četvero djece izbjegli smrti. Ovdje su kupili zemlju i sagradili novu kuću. Na prilazu kući ugostili su Majku Božju. Župnik je čestitao obitelji na javnom očitovanju vjere. Nažalost, Stipe je preminuo u Općoj bolnici u Puli 16. listopada, nakon 40 dana bezuspješna liječenja. Bio je profesionalni vozač autobusa i gorljivi vjernik. Uz ovu kapelicu, obiteljsku kapelicu u gradu Vodnjanu ima i obitelj Jurilj.

MJ

Prenošenje božanske objave

Apostolska predaja

74 Bog „hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine“ (1 Tim 2,4), to jest spoznanja Isusa Krista. Potrebno je zato da se Krist navješće svim narodima i svim ljudima i da na taj način objava dospije sve do nakraj svijeta: „Bog je predobroštvo uredio da ono isto, što je objavio za spasenje svih naroda, ostane dovijeka neiskvareno i da se prenosi svim naraštajima.“

851 Razlog misija. Crkva je oduvijek izvodila obvezu i snagu svoga misionskog zanosa iz Božje ljubavi prema svim ljudima: „Ljubav nas Kristova obuzima.“ (2 Kor 5,14). Uistinu, „Bog hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine.“ (1 Tim 2,4) Bog hoće spasenje svih po spoznaju istine. Spasenje jest u istini. Oni koji su poslušni poticaju Duha istine, već su na putu spasenja, ali Crkva, kojoj je ta istina povjerena, mora njihovoj želji ići ususret da im je ponudi. Upravo jer vjeruje u sveopći naum spasenja, Crkva mora biti misionarska.

75 „Krist Gospodin, u kom se dovršuje sva objava Višnjeg Boga, dao je apostolima nalog da Evandelje, koje je unaprijed obećano prorocima, On sam ispunio i svojim ustima proglašio, propovijedaju svima kao vrelo svekolike spasonosne istine i moralnog reda uvodeći ih u zajedništvo božanskih darova.“

171 Kao „stup i uporište istine“ (1 Tim 3,15) Crkva vjerno čuva „vjero koja je jednom zauvijek predana svetima“. (Jd 3) Ona čuva spomen Kristovih riječi i ona od naraštaja do naraštaja prenosi isповijest apostolske vjere. Kao što majka uči djecu govoriti, a time i shvaćati i drugima prenositi informacije, i nas Crkva, naša Majka, uči govoru vjere da nas uvede u razumijevanje i život vjere.

76 Prema Gospodinovoj zapovijedi Evandelje se prenosi dvojako:

- usmeno: „Apostoli su usmenim propovijedanjem, primjerima i ustanovama predali ono što su primili iz usta, drugovanja i djela Kristovih, ili naučili pod utjecajem Duha Svetoga“;

- pisano: „Apostoli i apostolski muževi (ljudi njihova kruga), nadahnuti istim Duhom Svetim, poruku su spasenja izrazili pismeno.“

77 „Da se Evandelje u Crkvi bez prekida uščuva neiskvareno i živo, apostoli su kao nastavljače ostavili biskupe, predajući im svoje vlastito učiteljsko mjesto.“ „Apostolsko se propovijedanje, na osobit način izraženo u nadahnutim knjigama, moralo neprekinitim nastavljanjem sačuvati sve do dovršenja vremena.“

861 „Da se povjerenju im poslanje mogne nastaviti poslije njihove smrti, apostoli su kao oporuču predali dužnost svojim neposrednim suradnicima da od njih započeto djelo dovršuju i učvršćuju, preporučujući im da paze cijelo stado, u kojem ih je Duh Sveti postavio da upravljaju Božjom Crkvom. Zato su odabrali takve ljude, a zatim odredili da njihovu službu, kad ovi umru, preuzmu drugi prokušani ljudi.“

78 To živo prenošenje zbiva se po Duhu Svetom i, ukoliko je zasebno od Svetoga pisma, iako s njime ipak najuže povezano, naziva se „Predajom“. Po njoj „Crkva u svom naučavanju, životu u bogoslovju postojano održava i svim naraštajima prenosi sve što ona jest, sve što vjeruje.“ „Naučavanje Svetih Otaca svjedoči o životvornoj prisutnosti te Predaje: njezino se bogatstvo slijeva u djelovanje i u život Crkve vjernice i moliteljice.“

174 „Iako su u svijetu jezici raznoliki, sadržaj je jedan te isti. I nemaju druge vjere i druge Predaje Crkve osnovane u Germaniji, ni one u Iberia ili one u Kelta, ili one na Istoku, u Egiptu, u Libiji, ili one koje su u središtu svijeta.“ „Istinit je dakle i pouzdan navještaj Crkve, jer ona cijelome svijetu pokazuje samo jedan put spasenja.“

265 Predaja kršćanske molitve jest jedan oblik rasta Predaje vjere, što biva osobito promatranjem i proučavanjem vjernika, koji u srcu čuvaju događaje i riječi nauma spasenja te dubokim poniranjem u duhovne stvarnosti koje iskustveno proživljavaju.

79 Na taj način sebedarje što ga je Otac izvršio po svojoj riječi u Duhu Svetome, ostaje prisutno i djelotvorno u Crkvi: „Bog, koji je jednoć progovorio, bez prekida razgovara sa Zaručnicom svoga ljubljenoga Sina; i Duh Sveti, po kojem se živa riječ Evandelja razliježe u Crkvi i po njoj u svijetu, uvodi svoje vjerne u svu istinu te čini da u njima obilno stanuje riječ Kristova.“

Dogodilo se...

Pune ruke posla

Naš plovan pre Anton u svojim sjećanjima osim anegdota zapisuje i detalje iz svoga pastoralnog rada. Nezaobilazno je, naravno, i održavanje sakralnih građevina, a posla je bilo, na obnovi crkve, i Crkve.

Radovi na crkvi: toliko potrebne grede

Obnavljali smo crkvu: krov, strop... Zidari su predviđeli da će trebati mijenjati 4 grede. Kad su skinuli strop, bilo je samo 14 bršom uništenih greda! Župnik na sto muka. Bila je *kareštija* (pomanjkanje) svega, pa i greda. Obišao je biciklom šire područje, čak do sjedišta susjednih dekanata, i jedva uspio pronaći nekoliko greda. Nešto su dali i župlja-

ni. Neke, deblje, pililo se po dužini na pola, samo da se uspije nekako staviti krov na mjesto. Samo da *ne pušća za kiše*.

...i rad na izgradnji Crkve: staleški susreti i misije

Dvanaest mladića oko oltara. Pokušao sam pozvati mladiće, mlađe od 16 do 26 godina. Odazvalo ih se petnaest. Trodnevne duhovne

vježbe. Otvorenoga tipa. Obrađene su ozbiljne teme iz kršćanskoga života. Na kraju 15 mladića oko oltara na pričesti. Svaki mjesec „staleški govor“ za mladiće i djevojke.

Godinu dana ranije najava misija i molitva svake nedjelje za uspjeh misija. Konačno došli su i dani misija. Veljača 1965., pred blagdan zaštitnika župe i na sam blagdan. Misije su držali jedan poznati isusovac i jedan domaći mlad svećenik rodom iz susjedne župe. Da ne bude zima u crkvi, napravljena je peć od kante za naftu, a gorivo je bila piљevina. (Kad je puhao nepovoljan vjetar, ajme meni, kakvog li dima u crkvi!) Početak: oko 500 ljudi svake večeri. Tijekom nekoliko mjeseci sudjelovanje na nedjeljnoj misi bilo je vrlo brojno, dok nisu došle druge prilike i nedjeljni rad.

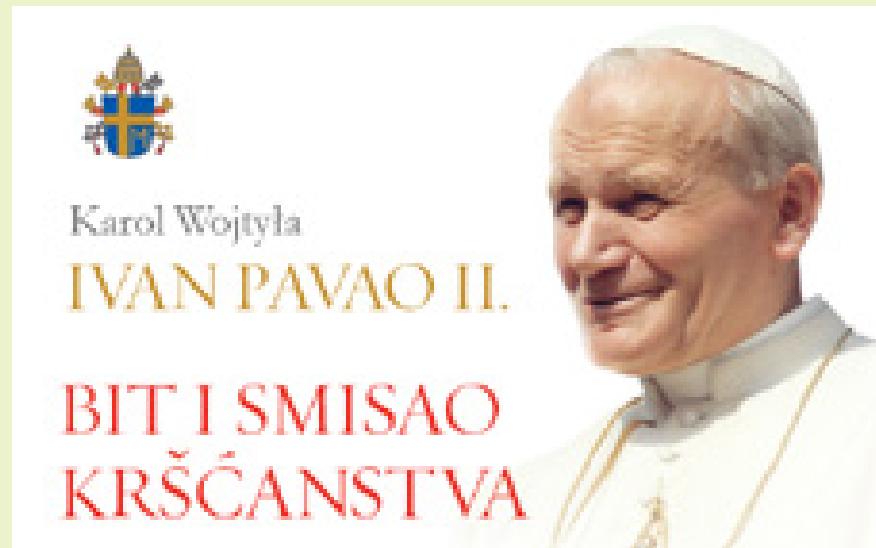
plovan pre Anton

KNJIGA:

IVAN PAVAO II.: „BIT I SMISAO KRŠĆANSTVA“

„Bit i smisao kršćanstva“ sv. Ivana Pavla II. jedinstveno je izdanje u kojem se prvi put objavljaju nedavno pronađeni i dosad nepoznati tekstovi ovoga velikog pape našega vremena. Pišući svoja duhovna promišljanja u godinama nakon Drugoga vatikanskog koncila, Wojtyła u ovdje sabranim tekstovima s puno entuzijazma i nutarnjega žara čitatelju približava bit i smisao kršćanske poruke spasenja pomažući mu da preispita sebe i svoju (ne)vjeru u Boga.

Slijedeći u svojim promišljanjima stope sv. Pavla, Wojtyła riječ po riječ istražuje Apostolovu povijed Atenjanima. Time se ovim bezvremenjskim tekstovima još jednom potvrđuje kao majstor čitanja Svetoga pisma te poziva da uđemo duboko u sebe i otvorimo se glasu koji govori u srcu. Jednako kao što se sv. Pavao na Areopagu obratio ljudima svih svjetonazora, tako se i Ivan Pavao II. u ovoj knjizi obraća svakomu čovjeku našega vremena,

polako ga i strpljivo vodeći prema najvažnijim pitanjima životnoga smisla.

Knjigu *Bit i smisao kršćanstva* možete od 8. studenoga pronaći u knjižarama Verbum.

„Ovaj je zaboravljeni spis zahvaljujući Božjoj providnosti nedavno pronađen i može biti objavljen upravo u ovomu povijesnom trenutku kada svi iznova osjećamo potrebu za dubokom i sveobuhvatnom katehezom o istinama vjere, katehezom koja će nas cjelovito uvesti u otajstveno Božje djelovanje u našoj ljudskoj povijesti.“

Stanisław kard. Dziwisz, krakovski metropolit

DOŠAŠĆE - ČEKAMO... ČEKAMO... ČEKAMO... DOKLE ĆEMO ČEKATI?

Proslava velikih događaja iziskuje i dostojnu pripravu. Što je događaj veći, to je priprava veća, dulja. Tako u crkvenim događanjima imamo pripravu za najveći blagdan, Uskrs, koja traje oko 40 dana, a zovemo je korizma. Drugi je po veličini blagdan Kristova rođenja za koji imamo pripravu koju na latinskom jeziku zovemo advent, a na hrvatskom jeziku došašće. Došašće počinje prvom nedjeljom u prosincu pa tako može početi 1. 12., kao ove godine, ili svaki sljedeći datum do uključno 7. 12. O početku ovisi broj dana koliko će trajati jer sigurno završava Badnjakom (24. 12.).

Došašće ima svoj povijesno-slavljenički početak u četvrtom stoljeću.

„Slaveći svake godine bogoslužje došašća, Crkva proživljuje to iščekivanje Mesije: ulazeći u zajedništvo s dugom pripravom **prvoga** Spasiteljeva dolaska, vjernici pobuduju žarku želju za njegovim **drugim** dolaskom.“ (KKC 524). U došašću *čekamo i čekamo*.

Čekamo obećanoga.

Netko nam je nešto obećao. Hoće li izvršiti obećanje? I kada? Neki kažu da je već čekano dočekano. Bolje rečeno: Čekani je dočekan. Evangelija tvrde da je Isus Krist taj koji je obećan, spasitelj. Stari zavjet pun je obećanja, sve tamo od Evine pomame i Adamove naivnosti (ah te žene, uvijek pogode muškarca u slabu točku). Tada je sam Bog, sam – ne preko bilo kojeg posrednika, ni ljudskog ni andeoskog, nego sam, osobno, rekao đavlu – zmiji: „...on (rod ženin) će ti satirati glavu.“ A potom je obećavao preko mnogih proroka: Mojsija, Natana, Izajije, Jeremije, Ezekijela...pa do Ivana Krstitelja koji kaže: „Evo Jaganja Božjega koji odnosi grijehu svijeta!“ Dakle, on je dočekan. Nova Eva,

zvana Marija, nije osobno čula Božju riječ, nego joj ju je „donio“ posrednik, andeo po imenu Gabriel, i ona mu je povjerovala: „Neka mi bude po tvojoj riječi!“ (ah te žene, kako „namirišu“ pravo rješenje). Tako dođe Sin Čovječji na ovaj svijet. I taj doček bijaše katastrofalan, sramotan...

Potpuna negostoljubivost. Zapravo nije bio doček, nego neugodno iznenadjenje, neprepoznavanje („jer da su ga prepoznali, ne bi Gospodina slave razapeli“ – i najvjerojatnije, logično tome, još prilikom dolaska na svijet, ljudi bi ga lijepo s fanfarama dočekali). Ovako, ništa od toga. To liturgijski slavimo od 16. 12.

Čekamo

„Zato Crkva, napose u došašću i korizmi te nadasve u vazmeno noći, kroz ‘danas’ svoje liturgije, iznova čita i proživljuje te velike događaje povijesti spasenja. Ali to traži također da kateheza pomogne vjernicima da se otvore tom ‘duhovnom’ razumijevanju nauma spasenja, kako je liturgija Crkve očituje i daje živjeti.“ (KKC 1095)

Isus Krist rekao je da će doći iznenada. Opet će biti iznenadjenje. Za mnoge ugodno, za druge neugodno. Pazite da budete u onoj prvoj grupi. Nemojte se osramotiti. Pazite, doći će nenadano onaj dan kao kad ženu uhvate trudovi. Pazite, kad bi domaćin znao u koji čas tat dolazi, ne bi dao prokopati kuće, tako će iznenada doći onaj dan i ako ne budete spremni, bit će vam žao kao onome tko je opljačkan, a spasa više nema. Pazite da vam svjetiljke budu upaljene, a vi spremni kad Gospodar pokuca, da mu odmah otvorite. Pazite da ne budete kao zao sluga koji misli da će okasniti gospodar pa se opija, prezderava i naganja sluge i sluškinje, a onda:

paf, evo ga Gospodar! Jao, jao, jao! Mučio se propovijedajući, ljubeći, praštajući, čineći čuda, pozivajući se na (sveta) Pisma i proroke da im prenese poruku spasenja i da im kaže kako je on taj Iščekivani. Uzalud! Riješili su ga se (barem su tako mislili). No, evo ga opet! Uskrsnuo je. Opet im po Pismima dokazuje da je on taj Iščekivani. Sad su mu barem apostoli povjerivali. On im nalaže da idu propovijedati kako će ponovno doći „s fanfarama“. Kada?! Čekajte. Dobro onda: „Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dodji, Gospodine, Isuse! Maranatha!“. To liturgijski slavimo do 16. 12.

Umjereno priprave

„Kroz sve vrijeme došašća orgulje i druga glazbala upotrebljavaju se i oltar se kiti onom umjerenošću koja odgovara naravi ovoga vremena i **kako se ne bi preduhitrla punina božićne radosti.**“ (BC 236) Crkva, ni mi njeni vjernici, više ne možemo zapovijedati ili nametati stil života suvremenom društvu, ali možemo živjeti svoj originalni vjernički – katolički stil i tradiciju. Mi možemo praktično živjeti svoju vjeru češćim pohađanjem svagdanjih misa (osobito Zornica), „božićnom“ ispovijedu, nemrsom petkom, dobrim djelima... i znak je iznenadujući, ako ne kitimo jelku prije Badnjaka (ili barem ne prije 4. Nedjelje došašća). Neka svi znaju što smo i tko smo jer bakalar i fritule danas jedu svi, i jelku kite prije vremena također svi koji ne znaju zbog čega to čine... i da ne „navijamo“ božićne pjesme i ne organiziramo i ne sudjelujemo na „božićnim“ koncertima prije Božića jer to čine oni koji ne znaju kad je Božić (pa bio to ne znam kako visok dužnosnik ili intelektualac).

Crtice o preporodnome listu *Naša sloga* (1870.-1915.) (IV. DIO)

List *Naša sloga* posebno će poučavati puk koga treba birati, tko bi trebali biti njegovi zastupnici u općini i Saboru te bečkome parlamentu. Nije svejedno koga će izabrati, zato je svaki onaj kome je to svejedno – izdajica, odnosno: „Kome je krivo a muči, još je gore i zaslužio.“ Treba, nadalje, birati poštene ljude, a ne one koji se rugaju narodu ili ne poštjuje jezik i narodnost seljačkoga puka. Očito je, dakle, da se i pouka izborima odlučno koristi za nacionalno buđenje istarskoga sela.

D ržeći se toga zadatka, *Naša sloga* u prvoj je redi pisala o političkim temama koje su trebale biti, a i postajale su pouke za sudjelovanje u političkome životu. Ponajprije, pisci članaka informiraju seljačko stanovništvo o upravi u općinama, o izborima za njih, o Saboru i Carevinskom vijeću. Jasno je da je ta politička pouka važna i za ostale komponente života jer ukazuje da se u političkom životu može izboriti i bolji gospodarski položaj. Osnova je izborna borba u kojoj narod može i mora izabrati svoje, prave predstavnike, koji će odgovarati samo narodu i koga će braniti; time će narod postati ustavni čimbenik te će biti suveren u odlučivanju.

Tu su i članci o izborima u Banskoj Hrvatskoj koji daju vrlo konkretnе putokaze, prihvaćajući politička stajališta Narodne stranke ili tumačeći carevu ulogu. Naime, govori se o sâmoj tehničici izbora te se ukazuje na to da su na sâm dan izbora najbliži birači i vladar – koji vlada pukom – jer upravo vlast u ustavnim, dakle slobodnim zemljama, pita narod kako će vladati pa, slijednom toga, seljak dolazi i do drugoga zaključka: „*Ako je car spremjan da dijeli svoju vlast s narodom, tj. s njima, onda je, uz ostalo, i to dokaz da oni nisu samo radne životinje, onda njihova bijeda i ropstvo nisu prirodno stanje i mogu se odstraniti.*“ Ne treba zaboraviti da je vladar dotad bio gotovo izjednačen sa sâmim Bogom.

List *Naša sloga* posebno će poučavati puk koga treba birati, tko bi trebali biti njegovi zastupnici u općini i Saboru te bečkome parlamentu. Nije

svejedno koga će izabrati, zato je svaki onaj kome je to svejedno – izdajica, odnosno: „Kome je krivo a muči, još je gore i zaslužio.“ Treba, nadalje, birati poštene ljude, a ne one koji se rugaju narodu ili ne poštjuje jezik i narodnost seljačkoga puka. Očito je, dakle, da se i pouka izborima odlučno koristi za nacionalno buđenje istarskoga sela.

Međutim, općinski izbori koji su uslijedili nakon pojave *Naše sloge* u Istri, dali su relativno dobre rezultate. I list se trudio, šireći propagandne misli, ali u praksi još uvijek nije bilo dovoljno djelatnika. Ipak, uporna *Slogina* propaganda, uz pomoć čitaonica, morala je danas-sutra dati pozitivne rezultate. Ali tada, prvih godina sedmoga desetljeća, još je uvijek sve ovisilo samo o pojedincima, koji su se slabo mogli nositi s komplikiranim izbornim sustavom, a još više s talijansko-talijanskim snagama. Osobito

ondje gdje je selo bilo o njima u velikoj mjeri ovisno. No, mnogo značajniji za šire buđenje sela i za njegovo aktiviranje postali su prvi neposredni izbori za Carevinsko vijeće u Beču 1873. godine. Naime, Sabor je izgubio pravo biranja svoja dva poslanika, a sada se moglo neposrednjim putem birati četiri poslanika. U vanjskim, tj. seoskim općinama istočne i zapadne Istre pojavili su se kao kandidati dr. Dinko Vitezić i biskup dr. J. Dobrila.

Naša sloga ovaj je put ušla u izborni rad mnogo pripremljenija, ali još uvijek ne i s odlučnjim stajalištima. Doduše, ističe se potreba biranja zastupnika Hrvata, ali – kad je riječ o Dobrili – *Sloga* ističe da bi se on jednako brinuo i za Slavene i za Talijane. Problem nedostatka pismenijih ljudi koji bi se angažirali u izborima, *Naša sloga* pokušava riješiti tako da na brigu oko izbora stalno ohrabruje svećenike. Konačno, dolazak D. Vitezića u bečki parlament pokazuje da je hrvatski narodni preporod zašao s nesigurna puta u polje zrelijega, organiziranoga političkog pokreta, pa i *Naša sloga* pokazuje da raste njezino značenje onako kako donosi sve raznovrsnije teme, naročito one koje su vezane uz Vitezićevu djelatnost u središtu Monarhije – u Beču.

Prvi u nizu zadataka *Naše sloge* bilo je nacionalno buđenje istarskoga Hrvata. To ona čini sustavno, i to u duhu jugoslavenskih idejnih stremljenja J. J. Strossmayera i F. Račkoga. Doduše, list stalno ističe – doslovce od prvoga broja – da je hrvatski list, spominje i „nas“, prave Hrvate, ali govori i o istarskim Slavjanima, Slavenima. Stoga dosta redovito prati

događanja na cijelome južnoslavenskom prostoru, kao i one u svezi sa suradnjom među Južnim Slavenima. Ona prenosi izborni proglašenje prilikom izbora za parlament 1873. godine koji spominje oba kandidata – Dobrilu i Vitezića kao Slavjane, a izbornike kao pripadnike slavenske narodnosti. Međutim, list rano razlikuje da je jezik hrvatski, kojim su govorili već naši stari, već od vremena Istarskoga razvoda dalje. To miješanje pojmove u *Našoj slogi* tada je ipak išlo u korist jugoslavenstva, iako se ne zapostavlja ni hrvatsko ime.

Značajniju je pozornost *Naša sloga* pridavala i Talijanima, odnosno talijansko-talijanskome vladajućem sloju. U tome pogledu, u svojim početcima, *Sloga* nije bila nastrojena izrazito antitalijanski. Vjerojatno je u tome znatnu ulogu igrala i činjenica da je prevladavajuće značenje u uređivanju i izdavanju lista imalo svećenstvo koje je – nenaviknuto na političku borbu – smatralo da već zbog prirode svojega poslanja ne može glasilo usmjeravati u neprijateljsku propagandu. Tako *Naša sloga* objavljuje članke u kojima se Talijane poziva na pravednost, na poštovanje postojećih državnih zakona, a posebno 19. članka Ustava osnovnoga zakona koji je jamčio pravo na uporabu jezika, apelira na Talijane da dopuste uporabu hrvatskoga jezika u školama jer njezinom zabranom onemogućuju nacionalno buđenje; dosta se blago suprotstavlja tvrdnjama da je Istra samo talijanska. Ali, s vremenom, sâme će prilike *Našu slogu* tjerati na to da se od kršćanske blagosti počne sve brže kretati k sve oštrijemu preporodnom sadržaju, osobito od vremena parlamentarnih izbora 1873. godine dalje te opet

u svezi sa školskim pitanjima: školju se samo Talijani, a Slaveni u Istri tu su samo da bi radili. No, na stajališta *Naše slogue* prema Talijanima Istre znatno su utjecale i prilike na Apeninskome poluotoku, koje su išle u korist nacionalnoga ujedinjenja talijanskoga naroda, a na štetu dotadašnjih državica, među kojima i papinske države. Naime, hrvatski svećenici koji su vodili list, podržavali su papu Piju IX. u nastojanju da održi svoju svjetovnu vlast, i to ne samo zbog toga što su bili svećenici nego i zato što im se stvaranje Italije činilo još većom snagom podrške istarskim Talijanima, tada gospodarima Istarskoga poluotoka. Zbog svega se toga u *Našoj slogi* sustavno razvija propaganda o Talijanima kao bezvjernicima.

Naša sloga stalno se brinula o pouci seljačkoga stanovništva na raznim područjima života, osobito na području gospodarstva. List smatra da je osnovica svemu zlu zapravo obično neznanje jer neobrazovani su “(...) malo više, nego li niema životinja (...)”; obrazovani se ne čude, boje se samo Boga, a Nijemci, Francuzi, Englezi i Talijani napredovali su u svemu jer u svojim rukama imaju znanje – kaže se u *Našoj slogi* već 1870. godine. U listu se često ističe da djecu treba slati u škole ili da se puk prosvjećuje „pučkom“ knjigom.

Znatnu je pozornost *Naša sloga* pridavala i konkretnim gospodarskim problemima, od kojih je Istru i otok naročito počela opterećivati opasnost nepravodobnoga prijelaza pomorskoga gospodarstva na istočnoj obali Jadrana s jedra na paru. Tako je *Sloga* dosta članaka objavljivala o pomorskoj politici i brodarstvu pa se, primjerice, 1871. g. spominje kako je o tome bilo govora na prvome hrvatskom taboru kod Kastva. Tu su i članci s podatcima o pomorskim vezama, o stanju luka u Istri i na istarskim otocima, o problemu pomorskih škola, turizmu na istarskim obalama, o pojedinim pomorcima itd. Pri tome list ističe one slučajeve kada se radilo o Hrvatima. Tako, primjerice, objavljuje prigovor kapetana Petra Lusine iz Cresa, popularnoga zbog sudjelovanja u ekspediciji na Sjevernom moru, jer su ga Talijani proglašavali Talijanom, što on nije bio.

Ima i opsežnijih priloga iz pomorske oblasti života. Svi su članci bili pisani popularnim načinom kako bi njihov sadržaj bio pristupačan ne samo elitnijem, obrazovanim dijelu pomoraca nego i onom nepismenijem dijelu pomorskoga svijeta.

Kako je već spomenuto, poznato je da je *Naša sloga* u početku objavljivana u nakladi od 500 primjeraka, no F. Rački je J. J. Strossmayera obavještavao već krajem 1871. da *Sloga* ima čak 3200 pretplatnika. Taj se broj, međutim, smatra pretjeranim, bez obzira na to što je izvjestan broj odlazio i u ostale hrvatske krajeve. Naravno, broj pretplatnika ne odražava i broj čitatelja jer je sâme *Naša sloga* pisala da se jedan list čita pred deset slušača. Svakako, na njezinu je rasprostranjenost znatno utjecala i velika nepismenost, odnosno odsustvo hrvatskih obrazovanih ljudi.

(nastavlja se)

Posjet članova Udruge sv. Vinka iz Pazina u Betaniju

Dodij Duše Sveti.... blagoslovi ove naše "mlade" svećenike. Znam da je to stih iz dječje molitve Duhu Svetom, ali vraćajući se kući iz posjeta umirovljenim svećenicima naše biskupije spontano mi se uvukla u misli. Nedjeljno popodne 10. studenoga 2019. posjetili smo dom Betanija u kojem žive i, svaki na svoj način i u skladu s mogućnostima, djeluju svećenici iz raznih krajeva Istre. Malo smo morali glasnije govoriti, prignuti uho bliže, ponekad pogoditi što su htjeli reći, ali svatko je želio iznova podijeliti s nama svo-

ju priču, život, teškoće, ali i radosti. Bilo je prepoznavanja glasa, ali ne i stasa, prisjećanja školskih dana i duet je odmah pao, glazbeni daka-ko. I da potvrdim ono s početka: "mi smo mladi, nemamo ni 18 još!!!

(do 100 godina)", kako reče jedan od svećenika. Bogu hvala na našim svećenicima, neka ih On blagoslovi i poživi!

A. K.

Humski zvonik ponovno zvoni

Hum, mjesto na sjeveru istarskog poluotoka, Župa sv. Jeronima priznavaoca u Buzetskom dekanatu, nosi titulu najmanjeg grada na svijetu. Više od tri desetljeća to osebujno mjesatašce koje sada broji 17 stanovnika, na nedjeljnu se je misu odazivalo bez zvuka crkvenih zvona.

Sada, nakon više od tri desetljeća, zalaganjem župnika vlč. Josipa Mašine, te uz materijalnu potporu Grada Buzeta zvonik humske župne crkve ponovno je dobio funkcionalno zvono. Zvono je dobilo potrebnu potpor-

nu konstrukciju te je elektrificirano. Nakon što su u proteklom periodu konzervatori obnovili crkvu sv. Je-

ronima priznavaoca na humskome groblju, u dogledno vrijeme započet će obnova zvonika. Humski zvonik nalazi se u sklopu gradskih zidina. Monumentalno zdanje izgradio je 1552. majstor Gržinić, kako svjedoči natpis na glagoljici pored glavnih gradskih vrata. Služio je kao ulazna gradska kula. Sazdan je od pravilno klesanog vapnenca, raščlanjen je vijencima, biforama i završnim obrambenim kruništem iz kojega se izdiže krovna piramida. Visok je 22 metra.

G. Krizman

HODOČAŠĆE U RIM

Župa Gospe Fatimske iz Labina organizira hodočašće u Rim od 11. do 15. ožujka 2020.

Polazak je u kasnim večernjim satima u srijedu, 11. 3. 2020. Noćna vožnja.

Ujutro, u četvrtak, slijedi razgledanje s vodičem Asiza, misa i Euharistijsko klanjanje.

Dolazak u večernjim satima u Rim. Smještaj i večera.

Petak: doručak, razgledanje Rima s vodičem. Misa i Križni put u Hrvatskom zavodu svetoga Jeronima. Večera (ručka nema).

Subota: doručak, posjet Vatikanu (uključeni su Vatikanski muzeji sa Sikstinskom kapelom), misa u *Domus Croaticum*, večera.

Nedjelja: doručak, misa, *Urbi et orbi*, polazak kući (u aranžmanu je dobitavanje lunch paketa za ručak i večeru). Dolazak u Labin oko 2 - 3 sata ujutro.

Cijena: 270 eura + 800 HRK.

Pozivamo sve zainteresirane da se javi svećeniku Blažu Bošnjakoviću na broj 0917881094

ili gđi Ljiljani Česnik na broj 0917359383.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o. Pazin

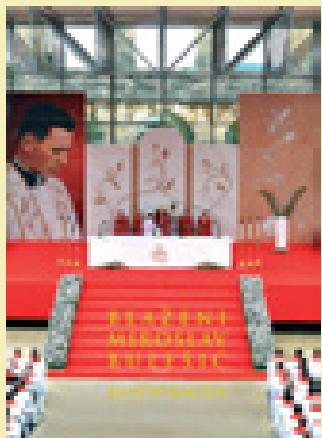
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

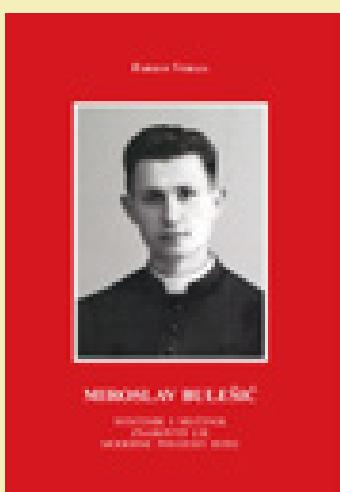
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

KATOLIČKI KALENDAR 2020.

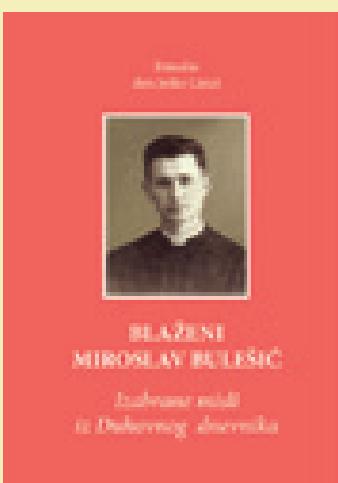

BL. MIROSLAV BULEŠIĆ
SVEĆENIK I MUČENIK
Duhovno – liturgijski vodič

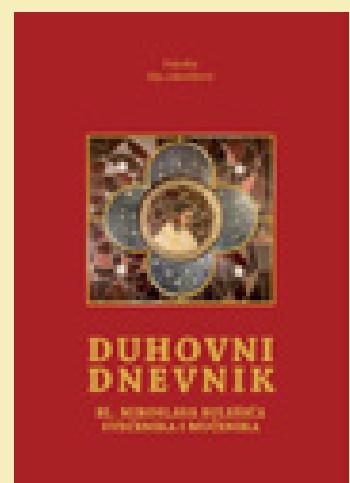
MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK
DUHOVNO – LITURGIJSKI VODIČ

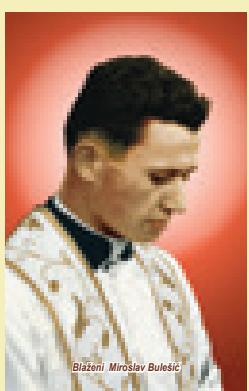
BLAŽENI
MIROSLAV BULEŠIĆ

Fr. Josip Jurčić
Duhovni vodič

DUHOVNI
DNEVNÍK

Bl. Miroslav Bušetić
Duhovni vodič

Blazi Miroslav Bušetić

Radio Istra

Ulica 10, 51 300 Pula 98.0 - Novigrad 88.0 - Rovinj 97.9

Umag 98.3 - Fažana 98.1 - Poreč 98.9

KAP ZA DOBAR DAN

-duhovna miskina za bolje početak dana
-od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

-srednjnjednevna vjerska emisija
-petkom u 17:30 -

SUSRET S IZVOROM

-komentari nedjeljnog Evangelija
-nedjeljom u 8:30

Jure Šestanović, Pula - tel. 052/ 88 27 11
www.radiostolice.hr

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784